

téměř pohádkový příběh

O kozlí kůži

kapitola první

kde se záhadná kůže dostane do rukou Felixovi, který by rád napravil svět

Začalo to jednoho podzimního dne kdesi na malém městě, v postranní uličce za náměstím, úzké a tmavé, s nerovnou dlažbou a počmáranými stěnami, v zastrčeném krámku s veteší a starým harampádím, kam se lidé občas zajdou podívat jedině proto, aby na sebe nechali dýchnout předměty, jež v touze po stále novějších věcech dávno odložili. Tak v tomto nenápadném bazaru visela na litinovém věšáku, vedle dlouhého těžkého kabátu snad ještě z poslední války, kozlí kůže. Obyčejná kůže, řeklo by se, jenže tohle vůbec nebyla obyčejná kůže. Ne, tohle bylo něco docela jiného; dýchalo z ní cosi tajemného a člověk při pohledu na ni musel přemýšlet, k čemu asi původně měla sloužit, když v ní zůstala ponechána lebka, nadouvající kostnatě prázdnou hlavu, ze které trčely malé černé růžky, nebo proč byly v otvorech po očích zasazeny temně rudé kamínky, nač se jí mezi chlupy houpaly desítky drobných olovených kuliček a k čemu měla na jedné zadní noze kopýtko... Prostě byla zvláštní a šel z ní trochu strach. I když jen visela na věšáku.

Lidé kolem ní v příšeří malého krámku většinou procházeli nevšímavě, ale pokud už na ni jejich zraky padly, tu někteří polekaně odsakovali, jiní se honem křížovali a ještě jiným docela ztuhly rysy ve tvářích, jak pronikavě působila. V obchodě vlastně už ani nevěděli, kolik za ni mají chtít peněz. Za celou dobu, co trčela na věšáku, se totiž nenašel jediný člověk, který by o ni projevil zájem. Tak tam zplihle visela stále na tomtéž místě a k zlosti vetešnickově zabírala prostor zajímavějšímu zboží. Až onoho podzimního dne se před věšákem kdosi zastavil, dlouze na kůži hleděl a v jeho očích nebyl strach ani odpor. Prohlížel si ji s neskryvaným zájmem a vetešník už si mnul ruce, že ji konečně prodá. Těšil se na to, a když se neznámý zeptal, kolik stojí, tak zapomněl i na své obchodnické srdce a mávnul rukou a řekl, že kolik dá tolik dá, hlavně ať už to je pryč.

Kdyby ale věděl, čeho se právě zbavuje, neprodal by tak levně. Vlastně by vůbec neprodával; ta kůže byla totiž kouzelná a za jistých okolností dávala člověku obrovskou moc, byť její kouzlo přinášelo také velké nesnáze a bralo svobodu. To by však obchodníkovi nevadilo a jistě by se pokusil s její pomocí zbohatnout, protože on by pro peníze podstoupil jakékoliv nebezpečí. Ale jelikož neměl o vlastnostech neobyčejné kůže ponětí, ztrácel ji s klidem a s radostí, že se té překážející věci zbavil.

Jejím novým majitelem se stal nevysoký mladík, který toho moc nenamluvil a když už, tak mluvil úsečně a pouze o tom, co se mu nelíbilo. Vlasy měl tmavé a nakrátko střižené, v obličejí trvale vážný až přísný výraz, a jeho zachmuřené tváře pokrývalo dlouho neholené strniště vousů, naznačující, že se příliš nesnaží zapůsobit na své okolí příznivě. Naopak; ke společnosti se obracel zády a vůbec všemožně dával najevo svou nespokojenost s lidským počínáním – protože on měl kromě vlasů tmavé i oči a v nich téměř černý pohled na svět a na lidi obzvlášť. Jmenoval se Felix a do městečka se přistěhoval teprve nedávno, přesto však už si stačil spoustu lidí znepřátelit a jeho sousedé si dávno pokoutně šeptali, že se jim ten potrhlý morous, který by druhé pořád jen napomínal, nějak nepozdává. On byl skutečný podivín; samorost, který osaměle spřádal, jak napravit lidi a udělat svět lepším. Každá špatnost zasluží potrestání, žádný prohřešek nesmí zůstat přehlédnut, žádná nepravost bez přísného zadostiučinění. – zdůrazňoval a mohl puknout vztekem, že je příliš slabý a bezmocný na to, aby svedl polepšit celé lidstvo. Tedy se s provinilci alespoň hádal a napravoval je po svém: potkal-li opilce, vrávorajícího za bílého dne ulicí, vynadal mu do sprostých ožralů, darmošlapů a budižkničemu – a většinou měl pak co utíkat, aby ho opilec neztloukl; když se dozvěděl, že jakýsi navenek vážený občan je ve skutečnosti darebák a lump, za trest mu tajně poničil záhony růží na zahrádce nebo propíchal pneumatiky u auta, dalším pomazal kliku blátem, jinému strčil sirku do zvonku či do zámku, a na ostatní se přinejmenším škaredě mračil. Zlobilo jej, že lidé kradou, lžou, jsou na sebe zlí, pomlouvají se a podvádějí a škodí si navzájem, a ze samé zloby byl sám vzteklý a nerudný a neměl žádné přátele, protože na každém hledal jenom chyby. Takřka neustále se s někým vadil, až se mu všichni začali vyhýbat – a on klidně zůstával sám a bylo mu jedno, co si kdo myslí o jeho neveselém pohledu na svět, jelikož byl přesvědčen, že má pravdu. A nestaral se ani, jak se lidé staví k jeho nezvyklému zalíbení v hrůzostrašných věcech – mezi něž patřila ona kůže, již si toho dne pořídil. Také neznal čarovné vlastnosti té chlupatiny a vybral si ji v náhlém popudu; ne z potřeby, nýbrž jen tak, protože mu padla do oka. Byl přece podivín a k jeho zamračené povaze se tahle nehezká věc docela hodila – ale rozhodně neměl ponětí, že právě nabytí cosi, co mu přinese nepředstavitelnou zkušenost.

Venku si ji hodil přes rameno a vykročil k domovu. Neměl to daleko; nebydlel za devatero horami a devatero řekami, jako tomu bývalo dřív. Stačilo mu jen asi devětkrát přejít ulici a devětkrát zahrnout za roh, aby byl doma a mohl tam nalézt pro kůži vhodné umístění. Takové, kde se bude dobře vyjímat její příšernost; na zemi, na stěně, u postele, nebo by možná zajímavě působila přibitá na dveřích? – přemítal, a než dorazil k domovu, měl v duchu vybráno nejméně pět míst, která musí vyzkoušet. Koupě strašidelné kůže mu prostě udělala takovou radost, že se na chvíli dokonce i přestal mračit, a když vešel do chodby činžovního domu, v němž bydlel, a spatřil tu nejhorší a nejprotivnější sousedku, jak se obrácena zády k němu snaží pohnout těžkou krabicí, bez váhání se rozhodl jí pomoci. Nesnášel ji sice a normálně by to neudělal, protože dobře věděl, jak je zlá, ale měl právě vynikající náladu a proto se uvolil spáchat dobrý skutek.

“Počkejte, pomůžu vám.” –řekl a hned spěchal k ní, aby společně zabrali. Zastavil za jejími zády a jak se naklonil dopředu, hlava kozlí kůže se snížila do úrovně sousedčina obličeje, takže když se ona obrátila, kdo jí to pomáhá, měla přímo proti sobě šerednou, chlupatou a rohatou věc s rudýma očima. Vlasy se jí hrůzou naježily, zuby zacvakaly a povyskočily z dásní a ona zakvičela a s mocným žuchnutím spadla na krabici.

Felix couvnul krok zpět a jak na ni koukal, rozvalenou a jektající ztěžka roztřeseným hlasem, nevěděl, jestli se má smát nebo omlouvat. Ovšem než se stačil rozmyslet, ona už se sbírala a tváře jí brunátněly vztekem. Rád by vysvětlil, že jí chtěl toliko pomoci a za nic nemůže, jenže ona spustila takový křik, že raději honem zmizel. Ale než vyběhl k sobě do čtvrtého patra, vyslechl si stejně přešršel nadávek a urážek, jimiž ho z plných plic častovala.

Zavřel za sebou dveře a opřel se o ně. Baba špatná nevděčná, člověku by úplně zkazila náladu. – myslel si. Z chodby doznívalo podrážděné skřehotání, ale on už je nevnímal; natáhl před sebe ruku s kůží a zalíbeně na ni hleděl. Dobře jsem koupil, jen co je pravda. – pochvaloval si – Ta ženská mi už moc dlouho pije krev a já proti tomu nic nedělám! – kroutil zlobně hlavou – A tahle chlupatá věcička ji hned při prvním setkání vytrestá leknutím, že si baba málem překousla svůj jedovatý jazyk. – usmíval se – Ale potřebovala by takhle zpražít každé ráno místo snídaně, za to, jaká je. A nejen ona; vždyť kolik je takových bestii?! Jenom v naší ulici co jich je, a v celém městě, natož v ostatních městech a zemích!? – rozohnil se a pro uklidnění pohládl kůži, jejíž olovené kuličky mu příjemně klouzaly dlaní, a v duchu k ní promlouval – Kdybys mi tak dokázala pomoci rozehnat všechny bídáky, kteří jsou na světě jen pro zlost. Kdybys mi uměla poradit, co na ně platí? – zastavil u okna a vyhlížeje ven si představoval, jak konečně umravňuje třeba zlodějskou rodinu odnaproti, kvůli které není možno nechat venku cokoli ani chvíli bez dohledu, protože ukradnou, na co přijdou, a vysmívají se okradeným do očí. A žádný proti tomu nic nezmůže, jelikož oni nemají co ztratit. Nebo ten vousatý nadutec z úřadu, co bere úplatky a rozhoduje podle toho, jaký prospěch přinese sobě samotnému, ten kdyby dostal na pamětnou, to by byla věc; nebo ten věčně se smějící zmetek zbohatlík, co se vyžívá v ponižování druhých, ten kdyby konečně ztratil jistotu, že si může cokoli dovolit; nebo ta hubená ženská z přízemí, co svojí sobeckou bezohledností zkazila život všem, kdo se kdy pokusili žít v její blízkosti, ta kdyby... – opájel se smělymi vidinami, jak s přispěním chlupatiny potírá zlo, avšak postupně opět střízlivěl – Bylo by to krásné, ale jak bys

jim mohla uškodit? – říkal si smutně – Postrašit možná ano, jenže oni potřebují zašlápnout do prachu jednou provždy, aby byl od nich pokoj. – šklebil se nespokojeně při vědomí, jak je proti darebákům bezmocný. Bez kůže i s ní.

Líbila se mu a cítil, že její odporný vzhled mu dodává odhodlání k boji s neřádstvem, jenže pomoci mu nemohla. Víckrát se mu již nepoštěstilo její první úspěch zopakovat a s postupem času si jí všiml méně a méně. Líbila se mu pořád, to ano, byla přece taková strašidelná a běhal z ní po zádech mráz, ale on potřeboval něco účinnějšího! Tedy si přinesl domů štěně, aby je naučil honit lumpy. I pak si občas kůži vzal do dlaní, zahleděl se do jejích karmínových očí a s potěšením si připomněl, jak se ta baba vyděsila, ale brzy ji zase odkládal a mezi jejími chlupy se dál usazoval prach, zatímco on pilně cvičil štěně, aby mu v budoucnu mohlo pomáhat v nápravě světa. Zpočátku třeba jen tím, že některému zlosynovi počůrá nohavici.

kapitola druhá

o tom, jak se Felix na poslední chvíli málem sám změnil

Byl to zatím jen docela malý pejsek, ale Felixovi přinesl radosti možná víc, než tenkrát kozlí kůže. Nešla z něj hrůza jako z té rohaté věci, ale zase byl živý. Velice živý; někdy až moc. Trhal na co přišel, neustále se dožadoval pozornosti a ňafal a motal se Felixovi od nohama – ale on se mu rád věnoval, protože se nemohl dočkat, až se tohle nemotorné štěně zakousne do svého prvního darebáka.

„Na co máte toho psa?“ –zeptala se jednou sousedka o patro níž, když společně sestupovali po schodech dolů a štěně na každém stupínku ztěžka překonávalo strach udělat krok do prázdna .. ale muselo se to naučit, tak Felix trpělivě čekal.

„Jdeme se proběhnout.“ –odvětil ženě.

„Že vám pořád kňučí doma.“

„Ono si zvykne.“ –usmál se Felix. Štěně opravdu jakmile zůstalo samo, začalo naříkat a utišilo se teprve po jeho návratu. Ale zdálo se mu, že už se to lepší, tak dodal, že za chvíli o něm sousedka ani nebude vědět.

„Jenom aby.“ –řekla ona nevrle– „Mně se zdá, že je nějak moc slyšet.“

„To se vám zdá.“ –opáčil Felix a přece jen štěně vzal do náruče, aby už byli venku.

„No to se mi teda nezdá!“ –vyjela paní– „A koukejte si ho utiší!“ –dodala, avšak Felix měl jiné starosti než její klid. Štěně potřebovalo výcvik, aby k něčemu bylo, a tak kdykoliv měl čas, bral je ven a běhal s ním, učil je lézt do svahů, skákat, podhrabávat se, plavat, trhat a kousat a vůbec všechno .. byť zatím bez valných úspěchů. Ale to se spraví. – říkal si a pokračoval neúnavně ve výchově .. aby se alespoň trochu poslouchat naučilo.

První větší zklamání mu štěně přivodilo jednoho dne v parku, kde mělo nabírat sílu a zatím uteklo k jakési dívce a skotačilo a mazlilo se s ní, jako by před sebou vůbec nemělo náročné úkoly lovce zloduchů. Volal je nazpět a rozčiloval se, že neposlouchá, nakonec si pro ně však musel dojít sám, což mu bylo velmi nepříjemné, protože by se před ní raději vytáhl dokonale vycvičeným zvířetem. Dívka byla nadšená, jakého má krásného pejska, on však zlobně vrtěl hlavou, že z něj má být krutá šelma a zatím se to moc nedaří. Přitom ovšem stále nápadněji koukal na děvče a aniž by si to uvědomoval, vábila ho představa vidat se s ní častěji. Líbila se mu i z dálky, natož pak zblízka, když se na něj usmívala a přesvědčovala jej zvonivým hlasem, že vždycky chtěla mít vlastního psa, ale rodiče jí to nedovolili. Zjihle si ji prohlížel a v mžiku zapomněl na všechnu zášť a pomyslel si, že tahle osůbka, ze které přímo sálá bezelstná nevinnost, by mu snad mohla rozumět. On totiž, jakkoliv nesnášel lidi, toužil najít kohosi neposkvrněného špatností, jehož by chtěl a mohl mít rád. Ona se na něj také dívala se zájmem, byť z její strany šlo spíše o shovívavý soucit s bručounem, který očividně potřeboval potěšit a rozptýlit – a ona velice ráda dělala druhým radost.

„Vždyť je to jenom obyčejnej pes.“ –prohodil rozpačitě, ale dívka vrtěla hlavou, že ne, že má velice milý a chápavý pohled. Felix se štěněti prvně zadíval do očí, jestli je to pravda, ale pořád viděl jen normální psí kukadla. Dosud ho na štěněti zajímalo pouze, jak ostré má zuby, zda mu silí nohy a jestli umí pořádně štěkat; před touto dívkou však byl náhle ochoten jej vnímat docela jinak.

„Opravdu kouká krásně, jenomže vy to nevidíte.“ –řekla dívka a on musel uznat, že na psích očích skutečně nic krásného nenachází. A lákalo ho naučit se od ní vidět, co mu zatím uniká. Procházeli se pak spolu v parku a štěně pobíhalo kolem a pletlo se jim pod nohama, zatímco Felix vysvětloval, že jeho posláním je očistit svět od zla. Ona pozorně naslouchala a potom se smála, když jí s vážnou tváří svěřoval, k čemu si štěně pořídil, a její upřímný smích ho okouzloval a rozjasňoval, takže přestával být nerudný a po dlouhé době zapomínal na svoje bojovné úvahy.

Rozuměli si. Pociťovali jeden k druhému těžko vysvětlitelnou náklonnost a jejich setkání v parku se jakoby

náhodou opakovala a brzy už ani nepředstírali, že se k sobě mají pouze kvůli malému pejskovi. Zahřívál jí prokřehlá ruce vlastním dechem, těšil se na její společnost a vždycky už dopředu spěchal tam, kde se měli setkat, a vedle myšlenek na ni všechny ostatní bledly a pohasínaly. Už to bylo tak, že se Felix zamiloval, byť o tom sám nevěděl, protože lidé s podobně černým pohledem na svět krásné city přehlížejí. Zamiloval se a jeho samotného překvapovalo, jak je náhle jiný on sám a s ním i celý svět. Nic podobného dosud nepoznal a nevěděl si se sebou rady, až jednou, když došli společně před dům, kde bydlel, dívka pronesla nabídku, aby příště zašel k ní na návštěvu, že ho představí mamince.

Tehdy pouze cosi zabručel a rychle zmizel ve dveřích. Ano; utekl jako malý kluk, rozhodnut víc se s ní nesetkat, protože si v té chvíli uvědomil, že se celou dobu nechává odvést od podstatných a skutečně důležitých problémů, jimž má věnovat svůj čas. Došlo mu, jak se vedle ní změnil; že býval bez příčiny šťastný a veselý a zapomínal znepríjemňovat život bídákům ..a uvědomil si, že dělá chybu. Proto dal štěně, které mu stejně nebylo k ničemu a chtělo si jen hrát, jedné staré paní v sousedství, ať se s ním zlobí ona, a do parku přestal chodit. Bylo mu to líto, dokonce se mu po dívce i stýskalo, ale nemohl jinak, protože svému životu vytkl jiný smysl, než užívat si lásky.

Jak již bylo dříve psáno, tehle Felix skutečně nebyl obyčejný chlapík, jakých je všude plno. Sice nebyl dlouhý, široký ani bystrozraký, královskou korunu nenosil, hloupý také nebyl a Honza už vůbec ne, přesto však byl tak trochu pohádkový, protože bezvýhradně věřil, že dobro musí za každou cenu zvítězit. Jenom nevěděl, jak to zařídit. Ovšem měl v sobě odhodlání, pro něž se dokázal zřít i citu, který je dělal šťastným, a raději se vrátil tam, kam podle svého přesvědčení patřil. A tak se vztekal a zlobil a zlobil a vztekal, až přišel den nedlouho před vánoci, kdy se lidé převlékají za Mikuláše, čerta a andílka, a takto přestrojení navštěvují ratolesti své i svých sousedů, aby je nabádali k poslušnosti vůči rodičům – tedy sobě.

Tenkrát se to stalo.

kapitola třetí

kdy podivná kůže Felixe promění a dá mu schopnosti, po jakých toužil

Toho dne navečer se Felix, ukolébáný náladou blížících se vánoček, usadil do křesla, rozvalil se v něm, natáhl pohodlně nohy a zanedlouho klímal. Byl sám a bylo mu trochu smutno; pod stromeček si koupil model šibenice, jaká dříve vyprovázela ze světa zločince – ale jakou radost vám přinese dárek, který jste si pořídili sami? Asi malou. Byl úplně opuštěný, protože se zbavil i štěněte, které beztak namísto cvičení dravosti a přípravy na boj s neřády pořád jen dělalo loužičky, cpalo se mu do postele a žmoulalo v puse starý dudlík, který našlo kdesi venku. Prostě nic mu nedokázalo posloužit tak, jak by si přál, a on o sobě začínal pochybovat. Pouze o sobě – nikoliv o svém poslání! Věděl moc dobře, čeho chce dosáhnout, ale už méně zřejmě mu bylo, jak to má udělat .. a zda má vůbec dostatek schopností.

Mám na to? – ptal se často sám sebe, dlouze o tom přemýšlel a nakonec vždy dospěl k závěru, že ať už je to tak či onak, on prostě musí udělat vše, co je v jeho silách.

Takže toho dne před vánoci rozvalen v křesle dřímával a když ho později vzbudil chlad, natáhl přes sebe kozlí kůži, která ležela přehozena přes opěradlo křesla, a brzy opět spokojeně usnul. Venku houstla tma, v zasněžených ulicích se proháněly skupinky přestrojených čertů, andílků a Mikulášů, zmrzlý sníh jim chrupal pod nohama a na jasné obloze svítily hvězdy, mezi nimiž pomalu proplouval obrovský a dokonale kulatý měsíc, který nahlížel okny do lidských příbytků a rozháněl tmu svým stříbřitým jasem. Všechno se zdálo být jako jindy a vůbec nic nenaznačovalo, co dnešní noc Felixovi přinese. Dnes už totiž nikdo nezná prazvláštní schopnosti měsíčního svitu, protože ho lidé přes všechny žárovky a zářivky a barevná neonová tělesa ani nevidí, ale měsíc svou kouzelnou moc stále má, i když si to lidé neuvědomují. Jeho světlo je totiž jiné než sluneční. Nehřeje sice a nedokáže rozzářit den, má však zvláštní a tajuplnou sílu; obzvlášť velkou, když je úplněk a obloha čistá bez mráčku. Právě tehdy měsíc svým chladným světlem uvolňuje skrytá tajemství – a tehdy by se i vám mohlo znenadání přihodit cosi překvapivého a neobvyklého. Ani Felix nic netušil, a přece ho čekala obrovská proměna. Zatím však spokojeně dřímával.

Tak to měl nejraději; natáhnout se a malovat si v představách, jak by byl svět krásný, kdyby se všichni lidé řídili podle něj. A zatímco se oddával snění, měsíční paprsky vnikly oknem do pokoje, kde zahalen kozlí kůží odpočíval. Mihotavá záře se po zemi blížila k místu, kde spočívala kozlí hlava s růžky a kamínky místo očí. Felix pravidelně oddechoval, kůže se lehce zvedala s jeho hrudí a obrys měsíčního svitu se nehlučně přesouval

po koberci, až pokryl její čenich, pak se zatřpytily oči, rozsvítily se ohnivě rudě a zářily náhle v pokoji jako malé žhavé plamínky .. a tu se celá kůže jaksi zavlnila, jako by se zhoupala na zčeřeně vodní hladině, poklidné Felixovo oddechování se na okamžik zastavilo a náhle, v kratičkém a sotva postřehnutelném okamžiku se stalo cosi neuvěřitelného: kůže se zformovala podle jeho těla, až se zdálo, že si ji na sebe oblékl, ale nejen oblékl – on s ní srostl, měl ji pevně přimknutou k tělu, ohnivě červené oči teď zářily v jeho hlavě a ruce a tváře a celé tělo měl porostlé houštinou chlupů, mezi nimiž se pohupovaly drobné olovené kuličky. Náhle v sobě cítil neskutečnou sílu a už nedokázal otupěle dřímat v křesle a planě snít .. protože už nebyl obyčejným člověkem, ale kýmsi docela jiným!

Proměnil se navenek i uvnitř. Ztratil lidskou podobu a necítil už ani lidský strach z těch, kdo jsou silní, mocní – a špatní. Pojednou se nebál nikoho a ničeho a jen se těšil, až s nimi zatočí. Truchlivé myšlenky byly rázem tytam a místo nich měl hlavu plnou zlověstně syčících hlasů, nabádajících ho zakročit proti veškerému zlu. Nevěděl, odkud se vzaly, ale byly v něm a všechny splývaly ve vířivém hučení výčitek, stesků a nářků, a on naráz stál, zhluboka se nadechl a rudě rozpalenýma očima vyhlédl z okna. Ruce se mu chvěly a zaprášené chlupy kozlí kůže, v níž byl pevně uvězněn, se ježily na jeho vlastním hřbetě, protože kdekoliv se přihodilo co špatného, vše se prostřednictvím skřehotavých hlasů sbíhalo v něm. Vnímал každou křivdu, nespravedlnost a křivé jednání, i každé vzlyknutí a slza ublížených se mu zarývaly do mysli a popoháněly ho k činům, až nakonec zlostně dupnul, rozrazil okno a vyletěl ven. Hlasy ho dráždily a on se zmítal vzduchem tam a sem a sem a tam; přelétal nad střechami, štván vyčítavými proslovy, halasícími jeden přes druhý, co je třeba napravit, koho potrestat a čemu zabránit. Slyšel toho strašlivě moc a kamkoliv se mohl vydat, aby se na to zblízka podíval; mohl si vybrat jakýkoliv cíl, ale bylo jich pojednou tolik, že se nemohl rozhodnout, kam dřív. A tak svištěl vzduchem, zatímco dole v městských ulicích vesele hudrali převlečení čertíci, kteří vůbec netušili, že nad jejich hlavami se prohání skutečný pekelník, chlupatý, s rohy, kopytem, dlouhatánským jazykem a ohnivě rudýma očima, hnaný do nelítostných střetnutí s lidskou špatností – protože měsíc probudil v kůži ukryté kouzlo a z Felixe se stal d'ábel.

kapitola čtvrtá

Felix se poprvé ocitne v pekle

Tahle kůže totiž kdysi patřila čertovi, který už nechtěl být stvůrou a dělal všechno proto, aby se peklu znelíbil. Lajdácky plnil úkoly, jež mu pekelný kníže ukládal, vracel se ze světa bez hříšníků, nelhal a nesháněl poctivé lidi na scestí, odmítal si mazat jazyk sírou, čistil si zuby, mluvil spisovně, k jídlu používal příbor a vůbec, ani trošku se nechoval jako správný čert. Tím samozřejmě pekelné vůdce provokoval a oni mu dokonce již chtěli zakázat cesty na zem, aby tam nedělal ostudu, jenže on se dřív z jedné výpravy na svět nevrátil a od té doby ho v pekle neviděli.

To máte tak. Vysvobodit čerta z jeho údělu může pouze bytost, která mu uvěří, že není zlý a má lidi rád. A tomuto čertovi se podařilo jednoho člověka přesvědčit o své mírumilovnosti – a zbavil se smradlavé pekelnické kůže, která po něm zůstala na zemi a později se dostala do onoho zastrčeného vetešnictví. Za léta, co tam visela, z ní pach síry vyčpěl a ničím už nepřipomínala, že patřila peklu. Ale stále to byla čertovská kůže – a když si ji Felix odnesl domů, přišla její chvíle. Protože jako k vyklouznutí z ní je třeba mít v srdci lásku, tak k jejímu navléknutí stačí překypovat zlobou, nenávistí a touhou trestat. A toho měl Felix víc než dost, i když jen odpočíval. Proto mohl slabý třpyt měsíčního světla spustit jeho proměnu z obyčejného chlapíka v pekelnou příšeru. Změnil se – a vůbec mu nevadilo, že ztrácí lidství výměnou za děsivou roli, která ho od ostatních lidí neprostupně oddělí. Dozvídal se teď o neskutečném množství zavrženíhodných skutků, blízkých i vzdálených, o lehkých prohřešcích i hrůzných proviněních; věděl, že se někde krade a podvádí, že je někdo bezdůvodně bit a jinde zase trápí a škodí kdosi svým blízkým, že někoho těší cizí neštěstí a někdo je k němu lhostejný a hledí na něm ještě vydělat .. slyšel prostě příliš mnoho, než aby se dokázal rozhodnout, který z činů, o nichž ho zpravovaly neznámé hlasy, je nutno napravit ze všech nejdříve. Jeho tvář dostávala hrozivý výraz, krev mu kypěla v žilách, svaly se napínaly a nikde neměl stání, když tu jako by se v něm cosi zadrželo a on cítil, že je kamsi neodolatelně váben. Pokorně a bez odporu se rozletěl směrem, který jakoby od pradávna znal, a svištěl takovou rychlostí, že ani nestačil sledovat, kudy letí, až náhle zmizel v podzemní jeskyni, a hnal se chodbami dál a hloub, až stanul na místě.

Kolem bylo šero, smrad a nepořádek, všude plno čmoudu a ukrutné horko, zdáli sem doléhalo jakési úpění a nářek a po stěnách, ozářených červeným plápoláním ohňů, se mátožně pohybovaly rohaté stíny, protože se ocitl

v pekle. Přimo ve středu pekla, kde se protínají všechny pekelné chodby. A čertů, špinavých umouněných rarachů, tam bylo spousta. Někteří se jen tak váleli po zemi, jiní se potácivě belhali chodbami a všichni měli tváře odporně zkřivené a jejich ztrápené pohledy prozrazovaly, že naslouchají skřehotání stejných hlasů, jaké opanovaly Felixovu mysl. Hučelo to tam jako v komíně a páchlo sírou a spáleninou, ale jemu se kupodivu rozzářily oči nadšením, že se tady naučí dělat na světě pořádek. Jen tak pro zábavu si odplivnul a měl hroznou radost, když v místě dopadu sliny vzplanul malý žlutý plamínek; dupnul kopytem, aby dal najevo svou sílu, a stěny se zatřáslly a balvany jako kola od vozu s rachotem dopadaly na zem.

„Co blázníš, ty vypelichaný chrasítko?!“ –zaskučel čert, jemuž takový kámen spadl na nohu– „Buď rád, že je klid.“

„Je konec klidu.“ –výskl Felix– „Teď budou sršet blesky!“

„Tobě srší ve věži, ty troubo.“ –odkulhal čert s brucením stranou.

„Počkej!“ –volal za ním Felix– „Nikam nechod', máme práci! Nebo snad nevíš, co je na zemi zmetků, který jste si už dávno měli vzít sem?! Tak jdeme na ně, ne!?“ –celý bublal odhodláním a nejraději by se hned pustil do díla, ale poraněný čert jen mávnul rukou a kamsi zalezl.

Co je? –rozhlížel se Felix nechápavě – Tyhle znužené mátohy že mají zbavit svět všeho neřádstva? Tohle že jsou čerti?! –říkal si a už by je byl začal napomínat, když vtom oheň zamžikala a rozhořel se jasněji, také pach síry zesílil a dýmu nějak přibývalo, a když se kouřová clona rozplynula, viděl Felix nedaleko před sebou samotného pekelného knížete Lucifera s jeho přísluhovači. Ostatní čerti vykuleně zírali, co se děje a proč jsou v tuhle dobu rušeni ze zaslouženého odpočinku, ale když poznali, že jde pouze o obvyklou kontrolní pochůzku, znovu se s hlasitým zíváním rozvalili po zemi. A čtyři nejvyšší pekelní hodnostáři neomylně zamířili k Felixovi. Úplně vpředu šel Lucifer, nejhroznější a nejstrašnější ze všech, rozčuchaný a rozšklebený, se zlatým řetězem kolem krku, obrovskými kroužky v uších a v ruce s malým zrcátkem, aby se mohl prohlížet, jak je strašlivý; kousek za ním vpravo, v černorudém plášti s širokým límcem zapisovatel Hudryfer, jehož povinností je zaznamenat všechno důležité, protože čerti rádi zapomínají a bez jeho poznámek by snad byli schopni propást i den, kdy slaví pekelný kníže narozeniny; nalevo pak stál správce knihy hříchů Blafer, nejmenší z nich a navíc přihrbený pod vahou knihy, kterou měl ve dne v noci při sobě a ani na chvíli ji nesměl pustit z dohledu, aby z ní náhodou některý zabeđený čert nevytrhal stránky a nechtěl s nimi zatápnět nebo si z nich nadělat vlaštovky; poslední dorazil Bubufer, s malým bičíkem v jedné ruce a větším zrcadlem v druhé, jehož jediným úkolem bylo udržovat pekelného knížete v dobré náladě a za pomoci bičíku ohlídat, aby ho ostatní čerti zbytečně neobtěžovali. Ten zprvu stál docela vzadu, ale rychle přeběhl po bok Luciferovi a spustil posměšně:

„Ale ale, kdopak se to na nás přišel podívat? Snad to není ten nevděčník Plumbub, co se před lety ztratil?“ Felix nechápavě zíral, o čem ten škrhola s obrovitým nosem a křivou bradou mluví.

„No je to on!“ –zachechtal se Bubufer– „Ten trouba, co se pořád cpal medem, aby měl sladký úsměv? Ten mamlas, který si raději nechal vypadat zuby, než by někoho pokousal.“ –šklebil se.

„Jojo, Plumbub!“ –smál se Blafer– „A kterej to vlastně byl, ten Plumbub?“ –doplnil vzápětí, protože on ze samého pročítání knihy hříchů ztratil schopnost cokoliv si zapamatovat. A Bubufer pokračoval:

„Tak co nám povíš, copak tě tak dlouho zdrželo?“

„Nic mě nezdrželo.“ –vysvětloval Felix– „Já jsem čert teprve ode dneška, já nejsem žádný Plumbub.“

„Nelži!“ –utrhl se Lucifer– „A co ty olověný kuličky v kožichu? Neměl je snad Plumbub za trest, že nechtěl vojákům začarovat náboje, aby se vždycky trefily? Co!?“

Felix pokrčil rameny.

„Tak vidíš.“ –řekl pekelný kníže, který si to vysvětlil jako přiznání. Abyste rozuměli, čerti si totiž jeden druhého málo všimají, takže se klidně může stát, že když si dva vymění kabát, ostatní si je budou plést, protože obličej, hlas, oči nebo snad dokonce povaha těch dvou je nikdy nezajímala. Nyní také jediný zapisovatel Hudryfer tušil jakousi nesrovnalost, protože byl zvyklý málo mluvit a víc se dívat. Naklonil se ke svému pánovi a zašeptal mu do ucha pisklavým hlasem, že Plumbub byl mrňous, kulhal, měl pleš a skoro žádné zuby, takže tohle asi nebude on. Pak si přešel kostnatou dlaní po obličejí plném dolíků, bradavic a strupů, a udeřil na Felixe otázkou, jak se stal čertem. Felix přiznal, že ho asi proměnila kozlí kůže, a Hudryfer se hned zajímal, kde k té kůži přišel.

„Koupil jsem ji. Líbila se mi!“ –nadmulo se Felix.

„No jo, no.“ –pokýval Hudryfer hlavou– „Tak jo.“ –zopakoval, protože mu došly otázky. Mluvení tedy opravdu nebylo jeho nejsilnější zbraní.

„A co chceš tady u nás?“ –navázal Bubufer.

„Chci udělat na světě pořádek.“ –vyhrknul Felix dychtivě.

„Ohó.“ –zachechtal se Lucifer– „Tak ty bys chtěl udělat na zemi pořádek? No to se podívejme, jaká nám sem přišla posila! A jakpak bys to chtěl udělat? Koštětem?!“ –dobíral si ho jízlivě.

Blafer mezitím listoval knihou hříchů, neustále vyplazoval svůj dlouhý jazyk z pusy a olizoval si prsty, a když četl, pouliil přitom krátkozraká očka, v koutcích úst mu šhubalo a vytékala mu odsud dlouhá slina, až konečně našel v knize to správné místo a vyhrknul:

„Plumbub tenkrát šel pro dědka Sehnouta, kdepak ho máš?“
„Nemám.“ –zavrtěl Felix hlavou, protože tohle jméno nikdy neslyšel.
„Tak ho přiveď! Uvidíme, co umíš. Ale to ti povídám, bez něho se už nevracej!“ –zahřímá Lucifer.
„Ale já nejsem žádnéj Plumbub!“ –namítl Felix, ale to nikoho nezajímalo.
„A nemáme toho dědka náhodu už tady?“ –napadlo Bubufera– „Mně se zdá, že už jsme ho v pekle měli mít dávno.“
„Jistěže nemáme.“ –osopil se Blafer– „V knize mám napsáno, že pro něj šel Plumbub. A ten ho nepřivedl, tak tady není!“
„Ale neposlali jsme pro něj třeba někoho dalšího?“ –opáčil Bubufer nesměle.
„V mých poznámkách stojí, že pro něj šel ten pitomec Plumbub.“ –završil Blafer řeč a s bouchnutím zavřel knihu hříchů. Pak ještě zopakoval, ať se Felix bez dědka nevrací, a všichni čtyři zmizeli v oblaku kouře.
„Ale koho mám přivést?“ –volal za nimi nešťastně a jako ozvěnou uslyšel:
„Dědka Sehnouta. Toho zatracenýho sprostáka, co vyhnal z domu vlastní ženu, za celý život se naučil jenom lhát a krást a psa Azora nechává spát venku na mrazu. Bez boudy! Najdi ho, však ty si poradíš.“
Felix zůstal jako opařený a čerti, kteří ještě nestačili usnout, si ze skryší prohlíželi nového kolegu nedůvěřivě a trochu i škodolibě, že se tu ani pořádně neohrál a už musí zpátky na zem pro jakéhosi plesnivého dědka.

kapitola pátá

Felix sbírá první čertovské zkušenosti

Kdyby peklo bylo zařízeno podle Felixových představ, sesedli by se teď všichni čerti dohromady, představili se a seznámili svého nového kolegu s pekelnými pořádky a s tím, jaké budou jeho úkoly při napravování světa. Vysvětlili by mu všechno a naučili by ho své dovednosti .. jenže v pekle Felixovy představy neznají a řídí se už stovky let vlastními pravidly: kdo moc vyčnívá, toho je třeba přetáhnout po hlavě; kdo se schovává, toho je třeba nakopnout – a všem dohromady znepríjemnit život tak, aby když nemají co dělat, byli rádi, že se mohou válet, a pokud dostanou nějaký úkol, aby jej rychle a bez přemýšlení splnili, protože jinak by je stihnul trest.

Felix ale netušil, jak je to tam zařízeno. Hlasy mu do hlavy sice dál chrlily stížnosti na lidskou bídnost, ale o nějakém dědku Sehnoutovi v nich nebyla ani zmínka. Co teď, co mám dělat? – rozhlížel se a bylo na něm znát, že neví, kudy kam. Jestliže máme společně rozprášit na zemi zlo, tak si přece musíme pomáhat. – divil se, ale čerti si jej pouze prohlíželi a ve tvářích jim hrály dobře patrné posměšky. A ten, jemuž předtím spadl na nohu kámen, se mu dokonce přišel vysmát do očí:

„Tak co, kdy začnou sršet jiskry?“ –prohodil zlomyslně, když k němu dokulhal.

„Jak ho najdu?“ –odpověděl Felix otázkou.

„Však ty si poradíš. Chtěls přece honem něco dělat, ne? Tak se snaž!“ –řekl poraněný čert a skulil se do koutku, odkud jej nedlouho předtím Felix svou bujností vyšťval– „Nebo se zeptej Milibuba, ten ti určitě něco šikovného poradí.“ –zašklebil se– „Ten ti poradí tak dobře, že bys ho radši nakopnul.“ –řekl a smál se ještě dlouho potom; i když už zavřel oči, tak se občas zakuckal tlumeným smíchem.

Felix trochu ztratil nadšení. Měl chuť znovu dupnout a probudit celé peklo, aby se spolu s ním vrhlo do boje, ale neměl už tolik kuráže, když viděl, že to tu je docela jiné, než si představoval. Tedy se jen opatrně rozhlížel, až postřehl, že se na něj kdosi dívá. Hned vykročil k němu a zeptal se, kdo je ten Milibub, ale čert se ušklíbl a řekl, že Milibub je osel.

„Proč?“ –zajímalo se Felix, šťastný, že se s ním vůbec někdo dal do řeči.

„Protože je to osel.“ –ucedil čert a dodal, že pro něj by byl lepší Belzebub, ale s tím je zase těžká řeč.

„Tak mi porad' ty.“ –zaprosil Felix a čert se na něj zadíval tak vyjeveně, jako by ho požádal a modré z nebe či jinou, v pekle nemyslitelnou věc. Pro sebe přitom mumlal cosi o tom, jací příšerní mamlasové dnes mají do pekla přístup.

„Jen se snaž.“ –hekl nakonec, odplivnul si plamennou slinu a přidal zhurta, ať se Felix zbytečně nezdržuje a jestli neví, co má dělat, tak do pekla nepatří a měl by se vrátit zpátky na zem a tam si hrát na policajta. Ještě jednou plivl oheň Felixovi pod nohy, zahudral, zašklebil se, mohutně zívнул, převrátil se na druhý bok a za chvíli už chrápal.

Felix zvedl bezvládně ruce do výšky, na znamení, že se vzdává.

Co naplat, tady se nic nedozvím, tak budu hledat sám. – řekl si a vyrazil na svět. Ani teď nepostřehl, jak a kudy se octl na zemi; zamířil podvědomě určitým směrem, prohučel jakousi dírou a bylo to. Ale skončil na docela

jiném místě, než odkud předtím do pekla sestoupil.

A mám to. – pomyslel si zaraženě – Ale to bych se na to podíval, jestli si čertovský chlapík jako já nedokáže poradit! – dupnul kopytem, až se země zachvěla, a proměnil se v pošťáka. Umět čarovat, to už je taková čertí přirozenost; co by to také bylo za satanáše, kdyby se neuměl proměnit a nedovedl si přičarovat na pomoc nějaké ty pekelné síly. To by byl strašák dětem pro smích, a ne žádný d'ábel.

Však já tě najdu. – rozohnil se – Když po tobě v pekle touží, tak budeš asi pěkné kvítko, parádní vejlupek a raubíř, jakému je třeba zatnout tipec. – říkal si, když bloudil v pošťácké podobě od vesnice k městu a pořád dál a všude se vypytał, jestli nevědí, kde bydlí dědek Sehnout, že mu nese dopis. Tak si to prohnaně vymyslel, aby nebyl nápadný, a nakonec ho našel v zapadlé víscce kdesi v horách. Když klepal na dveře jeho chaloupky, stojící ve stráni pod lesem, celý se třásl nedočkavostí ho popadnout a šup s ním do pekla, ať mu tam naloží, co se do něj vejde. Chlupy se mu ježily vzrušením, když čekal na svou první oběť, a myslel přitom i na ty, kteří budou následovat a kterých se dříve bál. Ale s tím je konec! – rozkatil se, ale to již zevnitř bylo slyšet zakašláni a slabý unavený hlas se zeptal, kdo to je.

„Otevřete!“ – zahřimal – „Musím s vámi mluvit.“

„Koho to sem čerti nesou?“ – ozvalo se spolu s odemykáním, pak se dveře otevřely a za nimi stál shrbený šedovlasý stařík ve vytahaném svetru a prošoupaných papučích, ze kterých dírami koukaly oba palce. Mžoural očima navyklýma šeru, které v domě vládlo, a vypadal tak nevinně a dobrácky, že by mu Felix v první chvíli odevzdal vlastní svačinu, byť by měl sebevětší hlad.

„Copak mi neseš, hochu?“ – zeptal se vlídně a Felixe zamrazilo při představě, že na tomto vetchem a od pohledu neškodném člověku si má vyzkoušet svoje pekelnické schopnosti. Proč se mám zdržovat s tímhle dědulou, když je přece tolik mnohem horších, kterým je třeba rychle překazit jejich reje!? – myslel si a zíral na něj, protože nemohl pochopit, čím si takový nanicovatý třasořítka vysloužil nepřízeň pekla. A tu si vzpomněl, co říkali ti čtyři: že od sebe vyhnal manželku.

„Kde máš ženu?“ – zahučel zoztra.

„Nebydlí tady. Už dávno.“ – špitl děda překvapeně.

„Pročpak?“ – štěkl a bez pozvání vstoupil dovnitř, snad aby tam našel nějaký důkaz jeho lotrovství. Děda ho kupodivu nevyhodil, ale zavřel dveře a začal vysvětlovat, že už dlouho žije sám, s lidmi se téměř nestýká, jen do vsi nakoupit občas zajde, a o své bývalé ženě nic neví. Úkosem přitom zahlížel na neznámého hosta a v duchu přemítal, co jej k němu asi přivádí. Trochu zvláštní pošťák. – říkal si – Jen tak sem vtrhne a vypyťává se na manželku, kterou jsem roky neviděl. Jako by tušil, že mi chybí a jak by mě potěšilo, kdyby tu byla se mnou a trochu mi ulehčila to zpropadené stáří. Ale copak se mohu s tímhle svěřovat cizímu člověku?

„Ženská ruka tady chybí.“ – postěžoval si, když došli do světnice – „Já vím, ono je to trochu vidět.“ – pokynul na ukrutný nepořádek v celé místnosti – „A proč se na ni vlastně ptáte? Vy jste ji znal?“

„A jak to, že tady není s váma, co?“ – položil Felix místo odpovědi další otázku a děda ochotně začal vyprávět o tom, jak se jednou před lety hrozně pohádali pro jakousi hloupost, jelikož si v té době nějak nerozuměli, a ona utekla pryč.

„Přitom šlo o takovou zbytečnost, že si ani nevzpomínám, co to bylo.“ – kroutil děda smutně hlavou – „A když se později vrátila, tak jsem ji zase nepustil domů, protože jsem na ni měl vztek, a vyhnal jsem ji a od té doby jsem ji neviděl.“ – dokončil s pohledem upřeným kamsi ven z okna. Mluvil rozechvělým hlasem bez pobízení; sbíral přitom ze stolu špinavé nádoby a přenášel je na jiný stůl, a čertovi vrtalo hlavou, k čemu chtějí v pekle tohoto užvaněného človíčka, který očividně má dosti starostí s vlastním svědomím.

„Člověk někdy udělá pitomost a pak toho lituje, ale to už je pozdě. Pak si říkáte, jaký jste byl hlupák, ale už to nejde vrátit zpátky. Však to určitě znáte sám, ne?“ – obrátil se děda zpátky k Felixovi – „A vy o ní teda něco víte?“ – doplnil na závěr s nadějí v hlase, jako by se domníval, že by mu ji tenhle pošťák mohl přivést nazpět. A Felixovi – byť byl čertem a měl se chovat strašlivě – najednou přišlo líto, že mu nedokáže pomoci. Já chci stíhat opravdové lumpy a oni mě pošlou pro takového lítostivého dědulu. – zlobil se – To bych se musel stydět, kdybych svou nadlidskou sílu měl zkoušet právě na něm. – říkal si, ale současně měl na paměti pohrůžku těch čtyř pekelníků, že se bez dědka nemá vracet. A byl z toho jaksi nespůj a namísto aby ztropil pekelný cirkus a zatočil s ním, pomáhal mu s úklidem.

Do místnosti vběhl pes, mrskal radostně ocasem a motal se pánovi mezi nohama a ten ho vítal – „No kdepak jsi zase běhal, ty darebáku, co? No to víš, že ti něco dám, ty tuláku, jenom počkej...“

Felix se okamžitě rozpomněl, že v pekle mluvili o jakémsi psu Azorovi, kterého prý dědek nechává venku mrznout. Tady vytušil poslední šanci přesvědčit se o jeho špatnosti.

„Kde spí ten pes?“ – zeptal se prudce – „Má boudu?“

„Nemá.“ – přiznával děda – „Spí venku, na mrazu. To víte, musí si zvykat. Já už tady dlouho nebudu a on zůstane sám.“ – sáhl do spíže pro kus uzeniny a vtom se zarazil a ohlédl po svém hostovi – „Vždyť já vám ani nic nenabídnul, dáte si kafe?“

A to bylo příliš; to bylo moc i na čerta Felixe, který sice chtěl být přísný, ale u tohoto človíčka prostě nemohl.

Vzal na sebe zpátky čertovskou podobu, aby dědu alespoň vystrašil, a zahučel děsivě, že jestli si pekelné útrapy zaslouží, tak jim stejně neunikne. Ale dál na nic nečekal a zmizel odsud.

Děda chvíli stál jako pařez a pak jen zakroutil hlavou a potichu si šeptal:

„Já to tušil. Tak on to byl zase čert. Jako tehdá, když za mnou přišel tamten a stěžoval si, že ho nebaví být čertem a chce mít lidi rád. Tak oni na mě v pekle nezapomněli.“

A kdo že byl tím pekelníkem, na něhož si vzpomněl? No jistě, Plumbub, který se čertovské kůže zbavil právě v této chalupě, když se mu podařilo starého lumpa a podvodníka Sehnouta přesvědčit, že je v jádru dobrák. Seděli tenkrát spolu za stolem a Plumbub vysvětloval, že sice má za úkol jej odnést do pekla, ale vlastně mu vůbec nechce ublížit. A děda mu uvěřil, protože z vlastní zkušenosti věděl, že cosi dobrého může být i v tom nejhorším darebákovi. V tu ránu se nešťastný Plumbub stal obyčejnou lidskou bytostí, zbavenou pekelných schopností a hlavně povinností. Odešel jako normální člověk a jeho čertí kůže zůstala pod lavicí. I děda se však proměnil. Vystrašen hrozbou konce v říši plamenů a utrpení žil od té doby spořádaně a nikomu neškodil. Jeho list v knize hříchů však zůstal popsán až na samý konec.

A jak se kůže dostala až do vetešnictví ve vzdáleném městě? Jednoduše. Když na ni děda Sehnout za několik týdnů při úklidu narazil, napadlo ho pověsit ji na zahrádku jako strašáka, aby mu ptáci neozobávali třešně; odtud ji ukradla parta vandráků a odvezla do města, kde ji v hospodě vyměnili za metr pív; hostinský ji pak daroval vetešníkově k narozeninám jako velkou vzácnost – nejspíš proto, že mu v lokále jenom překážela a plašila hosty. A bylo to.

Takže dědka Sehnouta nepřivedu. – hloubal Felix, šlapajíc zasněženou loukou dolů od jeho chalupy – Ale s prázdnou také nepřijdu! – rozhodl náhle – Tenhle stařík už nikomu neublíží, ale jsou jiní, u kterých bylo včera pozdě. A když jednoho z nich seberu, ještě mě Lucifer pochválí!

A jak si usmyslel, tak také učinil.

Vrátil se do města, kde naposledy bydlel, protože tam znal dosti lotrů, kteří už dávno měli trpět v pekle. Zastavil nad domem zloducha, kterému by už mnohokrát předtím nejráději zakroutil krkem třikrát dokola. Byl to vdovec, hrubián, který se choval neurvale ke všem lidem a svoje vlastní děti bez slitování trestal za každý drobný prohřešek, škudlil na nich, krmil je chudě, nechával je chodit otrhané a div je nenutil krást, přestože sám pro sebe měl vždycky dostatek peněz. Felix se komínem snesl do obývacího pokoje, kde bouchl zanedbaný krb, zvedl se oblak prachu a sazí a uprostřed stanul on – čert. To se stalo právě v době, kdy mladší dcera v kuchyni rovnala nádoby a drhla skříňky za trest, že rozbila při umývání talíř. Otec, rozvalený v širokém křesle, ji otevřenými dveřmi z pokoje sledoval, a stejnými dveřmi teď zase ona viděla, co se přihodilo. Leknutím upustila mísu, která se roztrhla na střepe, a ona začala vzlykat a ustrašeně se tiskla do kouta.

„Neměj strach, tenhle už ti neublíží.“ – oslovil ji čert konejšivě – „Už nikdy ti neublíží, protože ho vezmu s sebou do pekla!“ – zaburácel vzápětí hromovým hlasem, připraven ulehčit světu o jednoho lumpa. Holčička se ještě více přikrčila a v něm, jak si ji prohlížel, usazenou a ustrašenou, převládl soucit a ze všeho nejvíc jí chtěl pomoci. Vykročil k ní, snad aby ji utěšil, než zatočí s tím surovcem, ale dívka se stáhla a v jejích očích se objevila nezvladatelná hrůza. Tehdy poprvé Felixovi došlo, že jako čert bude v každém vzbuzovat pouze strach, jen strach a nic než hrůzu. Vzdychnul a vrátil se k jejímu otci, pomstít všechna příkoří, která kdy komu způsobil. „Rozluč se s životem!“ – zahřměl, až se zatřásl okenice. Z úst mu šel dým, v chlupech se třpytily jiskry a z očí sršela zloba.

„Co..co..co blázníš?“ – vyšlo z překvapeného chlapa tiše – „O co ti jde?“ – zajíkl se a zalapal po dechu. Už to nebyl namyšlený tyran, vybíjející se na bezbranném dítěti, ale slaboch, kterému jazyk ztuhnul, zuby se rozcvakaly a ruce i nohy zdřevněly bázní. A čert dál burácel:

„Rozluč se s životem, půjdeš se mnou!“ – natahoval pracky, jenže tu se ozval zoufalý výkřik a kolem proběhla holčička a vrhla se k tomu bídákovi.

„Tatínku, já se bojím.“ – nařikala, tisknouc tvář k jeho kolenu. On se k ní sehnul, dokonce ji pohladil po vlasech a již neměl ustrašený výraz. Přestal uhýbat očima a přestal se i třást, protože cítil, že dcera je s ním proti tomu strašidlu, které se mu plete do cesty. Jako by věděl, že ona ho může zachránit.

A Felix náhle pochopil, že ti dva patří k sobě a pro malou zůstává otec – i když je to lump – nejbližším člověkem, kterého potřebuje, a jestliže zničí chlapa, možná tím nejvíc ublíží dítěti. Cosi nečertovského se v něm pohnulo, blesky se mu ztratily z očí, jiskry v kožichu pohasínaly a on bezradně přešlápl, protože nevěděl, co si počít. Tolikrát si přál mít dostatek síly s tímhle zmetkem zatočit, ale když jej měl před sebou a viděl, jak se k němu děvčátko tiskne, rázem si vůbec nepřipadal jako nelítostný mstitel. Cosi se v něm vzpíralo jednat bez soucitu a on, přestože měl všechny čertovské schopnosti a také vypadal jako dokonalý pekelník, nesvedl být krutý jako pravý čert musí být. Zůstalo mu totiž lidské srdce; tlouklo v něm stále a připomínalo mu, že kromě síly a nenávisti jsou i jiné city, které mohou být nad vše silnější. Lidské srdce totiž zůstávalo zpočátku všem čertům, ale oni je nechávali vychladnout a okorat, protože v pekle to jinak nejde. Jemu však zatím bránilo trestat bez rozmyslu – a proto ještě nebyl ztracen.

„Ty bídáku.“ –snažil se v sobě probudit skomírající divokost– „Já bych tě nejradši...“ –odmlčel se.
„Co?“ –zakroutil chlap hlavou, jako by opravdu netušil.
„Zasloužil bys...“ –řekl Felix a opět zmlknul, spalujíc ho alespoň nenávisným pohledem. Měl chuť mu do očí povědět, jak jím opovrhuje a jak ho nesnáší .. jenže co by si ten chlap pomyslel, kdyby mu čert pouze vynadal?!
„Měl bych tě vzít do pekla.“ –sykl a přešlápnul, protože si začínal připadat hloupě.
„Ale kdo se postará o děti?“ –opáčil bezostyšně ten darebák.
„Vždyť je stejně jenom trápíš!“ –vybuchnul čert, ale v chlapovi se sbíralo sebevědomí.
„Vychovávám je přísně, protože chci, aby z nich něco bylo.“ –oponoval– „Život je pes a s nikým se nemazlí, tak si aspoň včas zvyknou, že nic není zadarmo. Tvrdá výchova je pro život nejlepší příprava, vid’?“ –obrátil se k holčičce, která poslušně přikývla a ještě silněji se k němu přitulila.
Felix nesouhlasil, ale jako čert se s prachobyčejným smrtelníkem přece nemohl dohadovat, kdo má správnější názory na výchovu dětí! Měl chuť vzít ho sebou a odevzdat pekelným útrapám, ale to by musel ty dva odtrhnout od sebe, což nedokázal. Tedy jen divoce mrskal ocasem a jak oháňka bušila do země, zapalovaly se kolem malé plamínky; mručel a syčel a vyplazoval jazyk, nakonec však schlípnul a zmizel oknem ven.
Chlap vydechl úlevou a svalil se do křesla. Zapomněl i na dcerku, která vedle něho ještě chvíli postávala a čekala, co bude dál, ovšem jelikož otec pouze civěl do prázdna, raději se vrátila do kuchyně pokračovat v úklidu. Jeho probralo až bouchání hrnců a nevrle se ohlédl, co je to za hluk .. nekřikl na ni však, ale vstal a poslal ji ven, ať si jde hrát. A tentokrát uklidil kuchyni sám.

kapitola šestá

v níž Felix dočista ztratí představu o tom, co má dělat

Felix se zastavil až na střeše jednoho z nejvyšších okolních domů. Kdyby to šlo, vypařil by se docela, jak se styděl; jenže vypařit se, to ani čert nedokáže. Dábelská přirozenost mu říkala, že udělal chybu, ale srdce jej naopak chválilo. Nerozuměl si a sám neuměl rozsoudit, kde je pravda. Byl svým selháním zmaten a nejraději by zůstal schovaný za komínem a počkal .. na co vlastně? Vždyť mám, co jsem chtěl! – říkal si zdrceně – Odjakživa přece toužím s každým nepoctivcem zatočit. Tak jak je možné, že když se mé přání vyplnilo a já bych svedl každého v okamžiku rozmetat na kousičky, najednou pochybuji? Proč?
Potřeboval si srovnat v hlavě, proč ustoupil; potreboval si rozmluvit tu zbabělou nerozhodnost, avšak upovídané žalující hlasy jej nenechávaly na pokoji a hučely a syčely do něj zkazky o lidské proradnosti a ničemnosti, kterým chtěl nechtěl musel naslouchat a na nic jiného se nemohl soustředit, až si náhle připadal jako štvanec. Jako štvanec, kterého nutí dělat, co sám dělat chtěl, až v něm zvednou hráz pochybností. Byl jako chlupatá hromádka neštěstí, když se krčil za komínem a snažil se myslet a ono mu to vůbec nešlo. Nechápal, kam se poděla prudkost dřívějších odsudků, jimiž zatracoval provinilce; kam se poděla právě teď, kdy už by je mohl bez problémů ztrestat. Nechápal, proč dnes lituje stejné zmetky, jaké ještě nedávno hluboce nenáviděl; nechápal, že jeho nenávisť k nim pramenila z neschopnosti zasáhnout – a že teď, když má nad nimi neomezenou moc, se na ně už nedokáže dívat tak zjednodušeně. Nechápal – ale chtěl to pochopit, jenže hlasy na něj pořád dotíraly a našeptávaly mu zlobu a nenávisť, jako by se ničím jiným nesměl zabývat.
A Felix, v němž dosud tlouklo lidské srdce a nemusel ještě nevyhnutelně skončit jako lítá bestie, právě prodělával osudový boj o to, kým se nakonec stane.
Zatím si však stále přál být dokonalým čertem.

To bych se na to podíval, abych si neporadil! – vyskočil později od teplého komína a v očích se mu opět zablýsklo.

A našel další lumpy, to ano, samozřejmě, jenže pokaždé dopadl úplně stejně. Nemusel ani dlouho hledat a už se rozlíceně řítit k člověku, který na ulici zcela nestydatě okradl jiného o tašku a utíkal pryč. Byl rozhodnut jej bez slitování sebrat, ovšem jakmile se k němu přiblížil na dosah, přece jen přibrzdil. Zdálo se mu asi příliš jednoduché zničit toho člověka; tak jednoduché, že se zdráhal to udělat, protože cítil, že bude-li svou sílu používat bezhlavě a pouze k utišení vzteku, nebude o nic lepší než ti, za kterými se honil. Jenže on přece chtěl být lepší – on chtěl být spravedlivý!

„Rychle řekni poslední přání!“ –zahalekal, aby uchlácholil svoje svědomí– „Jedno přání ti splním a pak půjdeš se mnou.“ –řekl zloději a ten se na něj dlouze zadíval, jako by jej čekalo spíš vysvobození než trest. A hleděl tak odevzdaně a v jeho očích se zrcadlilo tolik smutku, že Felix opět nerozhodně přešlápl a naježené chlupy mu kvapem plihly. Opravdu ho mám zprovodit ze světa jen za to, že komusi sebral tašku. Co já vím, proč to udělal? Třeba toho lituje. – zamýšlel se a do toho spustil přistižený zloděj zasmušile:

„Měl bych jedno přání.“ – počal odpovídat na čertovu nabídku, ale pak se zarazil – „Nebo ne, já už nic nechci, já už nejsem k ničemu, na mně nezáleží.“ – mluvil téměř plačtivě – „Já stejně špatně skončím, to je jedno, ale přál bych těm ostatním, aby je v životě nepotkala taková smůla, jako potkala mě. Přál bych všem, aby neskončili jako já, úplně sami, ztraceni...“ – odmlčel se a hodil na zem náprsní tašku, kterou před chvílí ukradl – „K čemu mi to je, když se na mě všichni vykašlali?! Proč jsem si tak zpackal život?“ – vzlykl a Felix opět propadal soucitu s člověkem sice chybným, ale současně rovněž trpícím a nešťastným. Měl bych ho sbalit a ne poslouchat, co říká. – vyčítal si, jenže pořád se na něj díval jako na chudáka, který by možná mohl být lepší, kdyby věděl, jak na to.

„Zasloužíš nejpřísnější potrestání!“ – sykl a zloděj pokorně rozpažil ruce v bezvládném gestu, jako by prožíval jen další z životních proher, jakých poznal už tolik, že ho přestávaly zajímat; jako by mu bylo úplně jedno, co s ním dál bude.

„Slyšíš?!“ – zahučel čert ještě – „Měl bych tě vzít sebou do pekla!“ – pouštěl hrůzu, ale už věděl, že ani tohoto nešťastníka nedokáže zničit. Poprskal ho sírou a potřísnil pekelným plamenem, ale nechal ho být, protože i na něm objevil něco, co jej činilo hodným slitování.

A tak tomu bylo vždycky. Otrapové, kterým by ještě nedávno s chutí ucpal komín, aby se do rána udusili, uklouzal chodník před domem, aby sebou třískli a polámali se, nebo na zahradu vysadil masožravé rostliny, aby je pokousaly .. kterým prostě přál jen to nejhorší, tak nyní se jim, trouba, snažil porozumět. A to byl konec, protože tvář v tvář čertovi se i nejhorší grázl změnil v chudáčka, který za svou špatnost vlastně vůbec nemůže a naopak sám zasluhuje politovat. Slychal všemožné výmluvy: na zkažený a nespravedlivý svět, na osud a jeho zákeřnost, na smůlu a chudobu, na slabou vůli a silnou touhu po nedosažitelném, na příležitost, která dělá zloděje, na bezbřehou nudu, která svádí tropit hlouposti, a slyšel i spoustu jiných výmluv, a všichni lumpové o sobě hovořili tak zaníceně a tvářili se přitom tak zdrceně a nešťastně, a snad dokonce i sami sobě věřili, takže čert Felix, protože stále měl lidské srdce, nemohl jinak a uvěřil jim také.

Dlouhé hodiny létal od jednoho darebáka k druhému, ale nakonec znovu skončil za komínem bez oběti, kterou by předhodil peklu náhradou za dědu Sehnouta. Měl zoufale špatnou náladu a pro rozptýlení si škubal z kožichu olovené kuličky a házel je dolů mezi lidi, aby je alespoň trochu vystrašil, potom tloukl ocasem do střechy, až praskaly krytinové tašky, zlobně kolem sebe prskal síru a nakonec se ohříval v kouři z komína, aby řádně načichl smradem. Hlasy mu vytrvale namlouvaly, že ať sáhne kamkoliv, všude padne na člověka hříšného a zkaženého, ale on odmítal přijmout tak zjednodušený postoj a slitoval se i nad skutečnými bídáky – protože chtěl doufat, že ještě nejsou docela ztraceni.

Copak je možné vzít člověku rázem veškerou naději?! – ptal se sám sebe – Copak jsou opravdu tak strašní, abych je mohl bez rozmyslu popadnout, jednoho jako druhého, bez rozdílu, všechny na jednu hromadu, jak se mi to snaží namluvit ty zpropadené hlasy? – hloubal, namísto odpovědi však slyšel jen další výčitky, nářky a stížnosti. A čím víc jich slyšel, tím byl bezradnější. Pořád jen samá bída, utrpení a ničemnosti – ale nic hezkého, nic o štěstí, radosti a dobrých skutečích! – zlobil se, že k němu takové hlasy nedolehnou. A právě po tom se mu náhle zastesklo. Pojednou mu scházel ten nejobyčejnější lidský cit, jakému se ještě nedávno vyhýbal; pojednou zoufale a tíživě postrádal někoho blízkého, s kým by si mohl popovídat, svěřit se mu a vyslechnout jeho názory. Byl zase sám, avšak ne jako před nedávnem, kdy se stranil lidí; dnes to bylo tím, že se lidé vyhýbali jemu. Což bylo bolestivé zjištění. To již nebyla osamělost, ale zdrcující prázdnota, zbavující jeho plány a touhy všeho smyslu. Co je mi teď do lidí, proč bych se o ně měl zajímat? – dralo se mu do mysli – Nic společného už s nimi nemám, tak proč bych je polepšoval, proč bych jim měl pomáhat? – říkal si, drcen náporom vyčítavých hlasů – Proč bych se kvůli nim trápil pochybnostmi, když se žádný z nich nikdy nezajímal o mě. Nikdo, vůbec nikdo; ani jediný mi nepomohl ani se mě nesnažil pochopit.. – přižívoval svou zlobu, když tu si vzpomněl na dívku z parku a uvědomil si, že je mu po ní jediné smutno a touží setkat se s ní a slyšet zase její klidný a mírný hlas. Jeho srdce, živeno pouze nenávisť, by rychle chřadlo a tuhlo; vzpomínka na dívku však mu náhle dodala úplně jiné směřování a ono se prudce rozbušilo a naplnilo Felixe slastnou rozechvělostí, až se toho polekal.

Musím překonat svou změkčilost. – zastyděl se – Jsem pekelná zrůda a musím být tvrdý; tvrdší než zločinci, aby nemohli žít klidně a bez obav, zda se jim za jejich skutky dostane spravedlivé odplaty! – vemlouval si, ale uvnitř jasně cítil, že nadevše touží znovu spatřit úsměv, který uměl změnit jeho pohled na svět a dával věcem jiný význam. Avšak odmítal si to přiznat. Já mám přece vykonat velké věci pro dobro celého lidstva. – připomínal si – Dostal jsem příležitost a musím se jí chopit a naplnit své poslání, a ne sedět za komínem a myslet na holku, která si mě chtěla přivlastnit. I když mi s ní bylo krásně, mám přece důležitější úkoly! – přesvědčoval se a aby si dodal kuráže, chroptěl a hudral a vyplazoval dlouhý jazyk, rýpal nehtem do zdi sprosté nápisy a kopytem je podtrhával, plival ohnivé sliny a když byl řádně rozkurážený, vydal se znovu do ulic hledat a trestat hříšníky. Ovšem – jak také jinak – hned od prvního si dal namluvit, že kdyby se svou první láskou neprožil tak strašlivé zklamání, nestal by se nikdy tím, čím je. A byl skutečně hnusný; Felix jej dávno nenáviděl pro bezohlednost, s jakou využíval lidi a obzvláště ženy, kterým nejdříve pletl hlavu sliby a vyznáními, aby je vzápětí chladnokrevně opustil. Přesto i jemu uvěřil, protože cosi lidského v něm zůstalo a on ještě nebyl dokonalým čertem; cosi jej

prostě nutilo dívat se na lidi jinak, shovívavěji a laskavěji, vlastně tak trochu jako ta dívka, již se mu ne a nedařilo dostat pryč ze svého vědomí.

Takže nakonec se překonal a zrovna o štědrém dnu zamířil do onoho parku, kde se s ní setkával.

kapitola sedmá

kdy se Felix dívce předvede v čertovské podobě

Aby nebyl nápadný, proměnil se v člověka a dělal, že se tam jako prochází. Jenže byl mráz – a čerti mají raději teplíčko, a místo svěžího povětří jim svědčí zatuchlý puch podsvětí, takže mu procházka rozhodně neučarovala. Navíc mu chyběl čertovský kozich, jehož se musel vzdát, aby v něm lidé nepoznali pekelníka, a bunda, kterou si místo něj přičaroval, špatně hřála a táhlo pod ni jako pod most. Tak trpěl zimou, podupával, poskakoval a plácal se do ramen a do stehů a vzdychal, že za komínem bylo aspoň teplo. A v pekle, tam mají určitě nádherně horko! – rozpomínal se zasněně – Jenže do pekla nesmím, když jsem nikoho nesebral. Vůbec nikoho, ani z té hnusné zlodějské rodiny odnaproti ne, protože se jim podařilo mě přesvědčit, že musím krást, aby neumřeli hladu. Určitě lhali; je to banda podvodníků, ale co kdyby přece jen mluvili pravdu? – přemítal – Možná se skutečně jinak uživit nedovedou; mám vůbec právo je za to odsoudit? – ptal se sám sebe. A od podobně bezvýhodných myšlenek raději utíkal ke vzpomínkám na dívku. Jenom ji vidět, pár slov s ní prohodit a poslechnout si její hlas, abych se zbavil té hloupé nálady a znovu si začal věřit. – myslel si – Proto ji chci vidět; hlavně proto. – ustupoval – A trochu možná i proto, že s ní jsem se vždycky cítil tak nějak hezky. – připouštěl nesměle – I když mě odváděla od mého poslání.

Běhal sem a tam, aby se trochu zahřál, postavil i sněhuláka, aby si ukrátil dlouhou chvíli, jenže místo očí mu dal řeřavé uhlíky, aby nebyl tak třesnutě studený, a zlobil se, když sněhulák tál; zkoušel také, kam až doplivne ohnivou slinou, a třefoval se do stromů, jestli se mu podaří jejich zmrzlé dřevo zapálit; později už začínal mít strach z nastuzení, protože čert s rýmou je pro peklo hrozná ostuda, ale vydržel čekat celé tři dny. Jen v noci utíkal rozmrznout ke komínu, ovšem se svítáním byl zpátky v parku a vyhlížel dívku.

Když se třetího dne odpoledne konečně objevila, vyskočil prokřehlý Felix téměř metr do výšky a hned z dálky na ni radostně volal, kde je tak dlouho. Ona zprvu nepoznala, o koho jde; teprve, když doběhl k ní, jí v očích zasvítily jiskřičky poznání, že to je ten zajímavý mládenec, se kterým se tu scházela, pouze jaksi zarostlý a zanedbaný. Rohy měl schované v rozčuchaných vlasech a protože vypadal tak zbědovaně, dívku ani nepřekvapovalo, jak je podivně cítit; vůbec si tedy nevšimla, že je z něj čert. Když se tehdy přestali vídat, byla zklamaná a chtěla od něj slyšet, co se stalo; jenže se už neukázal. Nyní tedy dostala příležitost vyzvědět, proč na ni zanevřel.

„A kdepak jste se schovával vy, že jsem vás tak dlouho neviděla?“ –opáčila a Felix se na ni usmíval a úsměv v jeho ďábelské tváři působil zvláště křečovitě.

„A co vy tady?“ –řekl nakonec, protože ze samé radosti ani nevěděl, čím začít.

„Spíš bych se měla zeptat já vás, co vy tady tak najednou?“ –usmála se také, ale jinak než on; upřímně a mile, přesně tak, jak si ji pamatoval.

„Já tady na vás čekám.“ –řekl.

„A co jste měl tak důležitýho na práci, že jste se tak dlouho neukázal?“ –zeptala se, jenže Felix docela zapomněl na to, že před ní utekl a jak se schovával, aby se nepotkali. On se chtěl pochlubit, že se mu splnil sen a dostal moc zatočit s kýmkoliv na světě, kdo si to zaslouží; mínil se před ní vytáhnout a také si trochu postěžovat, že ještě nedokáže svých schopností dokonale využít a trestat tak dobře, jak by chtěl a měl, protože neumí rozpoznat, kdo je ve své špatnosti nenávratně ztracen. O tom s ní chtěl mluvit, ale pak ho napadlo předvést se jí nejprve v celé své kráse, ať vidí, kým se stal. A vrátil si čertovskou podobu.

„No fuj!“ –hekla dívka polekaně a udělala krok nazpět– „Co to je..?“ –ukázala s odporem na růžky, trčící mu nyní viditelně z hlavy.

„To byste neuhodla, že?“ –zašklebil se– „Já jsem teď čert.“

„A co mi chcete?“ –hlesla trochu bojácně a opět couvla, jako by měla strach, že se vrátil proto, aby si ji odnesl do pekla.

„Nic.“ –pokrčil rameny– „Chtěl jsem vás vidět.“

Dívka se s viditelnou úlevou usmála. A opět krásně; přesně tak, jak si to představoval, když na ni v parku čekal. Rychle však opět zvážněla a zeptala se:

„Ale proč jste .. proč je z vás..?“ –nesměle ukázala na rohy a odmlčela se.

„Víte, co všechno teď dokážu?“ –napřimil se pyšně a byl by jí rád předvedl něco ze svého umění, nějaká kouzla a tak, jenže ona vypadala, že ji to vůbec nezajímá a že ho spíš lituje.

„A jak se vám to stalo?“ –zeptala se soucitně.

„Prostě jsem čert. A jsem rád, že jsem čert!“ –odvětil, protože se chtěl chlubit a ne omlouvat.

„To je mi líto.“ –řekla a z očí se jí linul smutek.

„Proč?“ –zamračil se.

„Tak.“

„Nevím proč!“ –zamračil se víc a nato rozdychtěně vyhrkl– „Vždyť čerti jsou přece potřeba, aby někdo mohl na všechny ty zlotřilce, kterým je lidská spravedlnost k smíchu! To přece nejde a já se na to nemůžu dívat. A radši budu čert a klidně zůstanu celý život sám a poznám jenom zášť a krutost, než abych jim pořád ustupoval. Když jim budou všichni jenom ustupovat, kam asi dojdeme? Rozumíte?“

„Strašit děti, že vás to baví.“ –zavrtěla dívka místo odpovědi hlavou.

Vlastně mě to nebaví. – zamračil se Felix do třetice a nejpřímněji – Vlastně vůbec nedělám to, co se jí snažím vysvětlit. Vždyť to neumím; ale přece se jí nebudu svěřovat s vlastní neschopností. Co by si o mně pomyslela?! Že nejsem k ničemu a jen jsem se holedbal, když doopravdy na takové úkoly nestačím. – pomyslel si v duchu. A ona pokračovala:

„Kdybyste si radši hleděl jiných věcí, hezčích a příjemnějších, než abyste pořád rozčiloval. Třeba by vám to pomohlo.“

„Nepomohlo.“ –zatvářil se odmítavě.

„Třeba pomohlo; třeba kdybyste si víc všimal...“ –udělala nejistou pomlku, ale pak dopověděla– „...třeba kdybyste měl někoho rád, zdálo by se vám určitě všechno lepší.“ –hleděla přitom stranou, ale nakonec se mu podívala zpříma do očí.

„To nejde.“ –prohodil tiše.

„Já vím; vám se vždycky líbilo pouštět hrůzu.“

„Jenom na ty, co si to zaslouží!“ –bránil se.

„Možná.“ –zavrtěla hlavou a pak dodala– „Ale kdybyste si našel jednoho člověka, třeba byste pak měl víc rád všechny lidi.“

„Ale já mám lidi rád.“

„Jako čert!“ –téměř vyprskla– „To je pěkná láska.“

„Mám.“ –řekl trucovitě– „Právě až moc.“ –přiznával nerad, ale ona v jeho přiznání neprohlédla prosbu o pomoc.

„Kdybyste měl lidi rád, nestal by se z vás čert. To teda určitě ne!“ –řekla a on strnule zíral do jejích zlobně se blyštících očí. Už mu nepřišla tak kouzelná, jako když na ni čekal; už nedoufal, že by mu mohla poradit. Jak jsem si mohl myslet, že mi pomůže zrovna ona, když nechápe, že já se chci obětovat i za ni a za všechny jí podobné, co chtějí žít hezky a pohodlně a před špinou jednoduše zavírají oči? – říkal si – Vůbec tomu nerozumí, protože vidí jenom to, co vidět chce; ale já nebudu zavírat oči, já ne! Někdo se jim přece musí postavit!

„Nemůžu přece mít rád takový lidi, kteří druhým jenom škodějí a ubližují.“ –pronesl pak nahlas– „Nechci je mít rád!“ –opravil se, ale už nedodal, že si neví rady s tím, jak být přísný a současně spravedlivý.

„Ale měl byste si víc všímat těch dobrých.“ –zahleděla se mu upřeně do očí– „Vůbec byste si měl víc všímat hezkých věcí.“

„A kdo si bude všímat těch špatných, co?“

„Takoví si nejmí škodí sami. Zlého člověka nikdy nic dobrého nepotká, víte?“ –dívala se na něj pronikavě, jako by ho chtěla přimět, aby o té větě víc přemýšlel.

„Cha!“ –vyprsknul a znovu v něm ožívala zášť vůči všem bídákům– „Takhle bych si taky uměl škodit, aby na to dopláceli druzí. To by se mi taky líbilo!“

„Vždyť vy jim závidíte!“ –zvolala náhle.

„Ale vůbec ne.“ –už se zlobil. Na dívku, ale především na sebe, že před ní stojí takhle zmatený a nedokáže ji přesvědčit ani o tom, že si lumpové zaslouží potrestání. Jistě na mně poznala, že jsem v koncích, a chce toho využít a udělat ze mě svoji poslušnou hračku. – myslel si – A to ještě kdyby věděla, že jsem zatím nikoho nepotrestal, protože to vůbec nejde tak snadno, jak jsem si představoval. – vyčítal si – Kdyby věděla, jaký jsem slaboch, tak by se mi vysmála, že jsem čert na baterky. Ale to se nesmí dozvědět! – zařekl se, protože dosud stál o to, aby se jí zalíbil a aby si ho vážila. Jenže ona si byla jistá, že Felix nejedná správně, a chtěla jej o tom přesvědčit.

„Tak proč je nenecháte na pokoji, aby je ta jejich špatnost zadusila sama?“ –zakroutila hlavou.

„To právě nejde, protože...“ –ztichnul, aby o své nemohoucnosti neprozradil víc, než je nutné.

„Kdyby si jich nikdo nevšímal...“ –přidala neústupně– „To by pro ně byl ten nejhorší trest, nemyslíte?“

„Někdo si nemůže vybrat a musí s nimi žít a trpět, víte?! Co asi podle vás má dělat ten, komu se rozhodli ublížit?! Taky si toho nemá všímat?“

„Ale takhle jenom ničíte sám sebe.“ –hodila vzdorně hlavou, aby viděl, co si myslí o jeho čertovské úloze.

„Jinak to nejde. Musím mít sílu, abych se jim mohl postavit. Jako člověk jsem neměl šanci.“ –vemlouval jí, ale opět zamlčel, že na tom dnes není o nic lépe.

„Tak hodně štěstí.“ –ucedila dívka po krátké odmlce a obrátila se k odchodu.

Tak se mi zdá, že budu muset zpátky do pekla. – došlo Felixovi – Nejdřív se tam trochu rozkoukat a něco přiučít, než znovu vyrazím na zem. Ale potom, až budu mít jistotu, že dokážu potrestat ty pravé hříšníky, potom se za tebou vrátím a dokážu ti, že jsem měl pravdu. Uvidíš! – slíbil si, hledíc na její vzdalující se záda. A už se nemohl dočkat, až přijde chvíle, kdy ona bude nucena uznat, že měl pravdu. Zatím však beze slova rozloučení zmizel a zůstal po něm jen pach síry a trocha kouře.

Když se dívka otočila zpátky a neviděla jej, zastavila a pro sebe zašeptala– "Škoda." A pokračovala dál s posmutnělou vzpomínkou na chvíle, kdy se tudy procházeli společně. Ještě nějaký čas pak myslela na zvláštního mládence, který se pro samé honění za přeludy zříká vlastního štěstí, a přestože s ním ani maličko nesouhlasila, byl jí svou umanutostí a zápalem docela sympatický. Jenom kdyby ještě pochopil, že proti zlu se zlem bojovat nedá. – říkala si a bylo jí líto, že mu to nedovedla vysvětlit.

kapitola osmá

v níž Felix podruhé zavítá mezi čerty

A čert Felix se vrátil do pekla, do té noclehárny líných špinavých vagabundů. Nelíbilo se mu tam, ale potřeboval radu zkušenějších, tedy přistoupil k nejbližšímu pekelníkovi, hlasitě funícím s hlavou opřenou o dřevěný špalek, a zatrásl jím.

„Co je?“ –zavrčel čert a Felix hned vysvětloval, že se potřebuje zeptat, jak se to dělá, aby byl na lidi tvrdší, že se mu to nějak nedaří.

„Dej mi pokoj.“ –odsekl rozespalý čert.

„Potřebuju pomoc, slyšíš! Nevím, co mám dělat, abych byl pekle co platný. Tak mi porad', jak se zbavím nerozhodnosti, slyšíš? Co ti to udělá?“ –žadonil, ale čert se obrátil na druhý bok a hekl jen, ať mu vleze na záda. Ale Felix se nedal odradit a ještě jednou s ním zacloumal:

„Tak koho se mám zeptat? Slyšíš?! Poradí mi tady někdo, řekni? Kdo mě odnaučí soucitu?“ –škemral zoufale, jenže čerta takové dotírání příšerně rozčililo. Vyskočil, zablýskal očima a zaprskal tak vztekle, že Felix přepadl na záda.

„Ještě jednou na mě sáhneš a rozbiju ti hubu.“ –zasyčel divoce, zašermoval rukama, jako by se chtěl začít prát, ale pak se jen praštil pěstí do dlaně, opovržlivě si odplivnul a skulil se zpátky na zem do klubička a za chvíli zase chrápal.

Felix se stranou opřel o zeď, stáhl kolena pod bradu a tvářil se natruc nevšímavě. Nenápadně přitom obhlížel širokou chodbu, v níž se nacházel a která o kus dál ústila do rozlehlého prostoru s obrovitým ohněm; ostatně téměř na každém kroku se tetelily malé ohničky, třeba jen pár jisker nebo žhavý kus dřeva. Stěny byly plné děr a prasklin, lajdácky osekáné a pokryté tlustou vrstvou mastných sazí. Ve větších prohlubních, výklencích a otvorech se povalovala chlupatá čertí těla, a takových brlohů tam bylo plno, při zemi i ve výšce – přičemž k těm nahoře vedly chatrné žebříky, nebo pod nimi stál balvan jako schod. I vchodů do vedlejších chodeb viděl bezpočet a docela ho zajímalo, kam asi vedou. Potom si všiml, že kousek vedle něj vyčnívá z jednoho výklenku rozčuchaná rohatá hlava, od níž se vznášelo ryčné chrápání. Zvedl ruku a chtěl spáče probudit, ale rozmyslel si to a ruku zase bojácně stáhnul, aby znovu nenarazil. To je bída, kdyby aspoň hráli karty. – rozčiloval se nad zdejší ospalou náladou. Pohled na peklo pro něj musel být skutečně úděsný, když jen tu a tam někdo ze spáčů vstal a odklopýtal o kus dál, vyhýbaje se cestou hromadám smetí, jehož se tu válelo možná víc než čertů; kusy dřeva, krabice, plechovky, kosti, staré hadry a roztrhané kožešiny, děravé sešmajdané boty a rezavé vidle a hlavně neskutečná vrstva prachu na všem. Málo světla a hodně smradu, bordel a banda znuděných flinků .. tohle je tedy peklo? Tady se připravuje hříšníkům odplata za jejich provinění? Tihle lemplové mají na světě dělat pořádek? To snad není pravda?! – ohrnoval nad zdejšími poměry nos.

Po nějaké době se však tvář pekla začala měnit. Oheň zazářil jasnějším plamenem, čerti sebou začali házet, převalovali se a ztěžka probouzeli, a krátce nato se u ohně v oblaku dýmu zjevila čtveřice nejvyšších pekelníků. Felix se příkrčil strachem, že se budou zlobit, protože nepřivedl dědka Sehnouta, ale oni si ho nevšimli a zůstali u ohniště v ústřední jeskyni. Bubuffer předstoupil krok napřed, švihnul bičikem a ozvalo se ostré prásknutí, které vzbudilo i poslední ospalce a přimělo je poslouchat.

„Vstávejte, kůže líný; snad už jste se dost dlouho váleli!“ –zakřičel a znovu prásknul. Čerti se neochotně vrtěli a ze všech stran se neslo mrzuté huderání, jen několik málo nejčilejších už se postavilo a udělalo dva tři vrávoravě

kroky kupředu. Ten, který ležel v díře vedle Felixe, se vysoukal ven a seděl na zadku a protahoval si nohy i ruce, mručíc nazlobeně, že se mu zrovna zdál krásný sen o zaslíbené zemi, kde nikdo nikoho neotravuje a nebudí.

„Tak pohyb, pohyb, nejste tady pro okrasu, vy hromado prašivců! Slyšíte, vy ostudo pekla? Nebo jste si mysleli, že se budete pořád jenom válet!? Tak to jste na omylu a potřebujete pořádně vyprášit kožich. Tak jedem, jedem, ať to lítá, nebo vám to flákání zatrhne a budete makat, až se z vás bude kouřit! Teď si musíte tohle lenošení pěkně zasloužit!“ – halekal Bubufer a k jeho křiku se navíc ve Felixově hlavě strhl úplný poprask nářků a divokých litání, mnohem silnějších a naléhavějších než dřív, a všechno v něm kypělo touhou bořit a ničit. Ani jeho soused už si nestěžoval. Byl jako vyměněný; mátožná ospalost z něj vyprchala a najednou se tvářil hrozivě, prskal jiskry a bral se spolu s ostatními překotně směrem k ohništi. Ostatní čerti zřejmě zažívali to samé, protože jeden po druhém začínali říčet a rachotit řetězy a všim, co měli po ruce, podupávali kopyty nebo alespoň tloukli pěstmi do stěn a vůbec už nepřipomínali unuděné zdechliny. Felix se ještě dokázal ovládnout a díval se na ně z odstupu, ale oni byli jako utržení; jako když do nich střílí. A do toho se ozval Lucifer:

„Konec s válením, kůže líný!“ –spustil– „Nebo se vám snad líbí, co si ta banda lidských červů dovoluje? Nevadí vám, že z vás mají randu? Necháte je, aby si o vás vyprávěli vtipy? Nevadí vám, když si říkají, že čert je jako policajt, jenomže hloupější?! Určitě vadí, ne? Tak s tím něco musíme udělat, co?! Ukážeme jim, že nejsou páni světa!? Zatočíme s nima?“ –otázal se závěrem a čerti pojednou sršeli odhodláním, vydávali zvířecí skřeky a cpali se stále blíž k pekelným vůdcům a div se nezačali mlátit mezi sebou, jak toužili vrhnout se na lidi. A Felix měl co dělat, aby se k nim nepřidal.

Bubufer s Hudryferem ustoupili stranou, na jejich místo se postavil Blafer a jal se z knihy hříchů předčítat jména provinilců, jejichž čas nadešel. Čerti se hlásili a Lucifer vždy jednoho vybral a ten dostal za úkol hříšníka přivést, poté přišel na řadu další a pak další a tak dál, až nakonec Blafer knihu hříchů zaklapl, protože dospěl na konec připraveného seznamu. V tu ránu i hlasy zeslábly, plameny v ohni poklesly a ruch ustával, a rozpálení čerti se uklidňovali a zvolna se rozcházel zpátky do svých pelechů. A teprve nyní čtveřice hodnostářů zcela neomylně zamířila k místu, kde se krčil Felix.

„No to je nám ale překvapení.“ –pronesl Bubufer zlověstně– „Kdopak se to k nám přišel ohřát? A zase sám, bez dědka!“ –zdůraznil a Felix začal blekotat omluvy, že ten pan Sehnout byl vetchý stařík, který už nikomu neuškodí a v pekle by jen překážel.

„Mlč!“ –zarazil ho Lucifer– „Nevykládej nesmysly!“ –štěkl a Felix ztuhl strachem v pozoru a mačkal se ke stěně, co nejdál od těch čtyř. Nebylo mu to však nic platné, když Bubufer vzápětí mávnul bičikem a přestože na něj nemohl dosáhnout, Felix ucítil na rameni štiplavou bolest. A Lucifer pokračoval:

„Měl jsi za úkol ho přivést, tak kde je?!“

„Nemohl jsem přece takovýho...“ –pokoušel se o vysvětlení, ale Hudryfer mu skočil do řeči:

„Mně se zdá, že je úplně jedno, jestli se vrátí Plumbub nebo tenhle hlupák. To je hrůza, co nám sem poslední dobou chodí za nemehla.“ –zakroutil hlavou– „Nemám pravdu?“ –naklonil se úlisně k Luciferovi a ten udeřil:

„Za trest se budeš jmenovat Hlupbub. Dokud si nezasloužíš lepší jméno.“

„Jasně, to je ono.“ –vyjekl Blafer škodolibě a zapitvořil se a poskočil do výšky, až na něm zařinčel řetěz– „S tak pitomým jménem bude všem pro smích. Uvidíte, jak ho ten soucit rychle přejde.“

„Však ty se odnaučíš přemejšlet o nesmyslech, do kterých ti nic není!“ –zachechtal se pekelný kníže chraptavě, napřáhl k Felixovi ruku a zasyčel– „A než se to naučíš a než si zvykneš, že tady jsi v pekle a budeš dělat, co ti nařídíme, omezím trochu tvoje čertovské umění. Pro jistotu.“ –hodil jakousi kuličku, která se Felixovi rozprskla v kožichu, vyšel z ní štiplavý kouř a on rázem neuměl létat a proměňovat se a ztratil i spoustu dalších schopností, které jinak čerti běžně ovládají.

„A teď marš, budeš nosit dřevo ke kotlům, ať tě tady máme aspoň k něčemu.“ –přidal Bubufer a znovu švihl bičikem, načež Felixovi projela ramenem řezavá bolest.

„Ale...“ –otevřel ještě pus, ovšem Bubufer švihl ještě jednou a prudčeji, sice opět pouze do vzduchu, ale bolest neomylně skončila na Felixových zádech.

„Mlč!“ –křikl Lucifer zbytečně, protože Felix měl hřbet jako v ohni a už se nepokoušel odporovat– „To by se ti líbilo, dělat si co chceš, to věřím. Ale máš smůlu, protože v pekle budeš dělat, co se ti řekne. A když se ti nezamlouvá dělat čertovskou práci na zemi, zaměstnáme tě tady. Však ty si rozmyslíš, co je lepší!“ –dopověděl a všechny čtyři hodnostáře zahalil čmoud, zatímco náš čert s prapodivným jménem Hlupbub se neohrabaně kroutil a mával rukama ve snaze ulevit rozbolavělým zádům.

kapitola devátá

kdy z Felixe–Hlupbuba budou vychovávat správného pekelníka

S největším potěšením by těm čtyřem pěkně od plic řekl, co si o nich a celém jejich zanedbaném pekle myslí, ale Bubufěrův bičík mu vzal chuť pouštět se do sporů. Raději se tedy podřídil a šel hledat, jaké dřevo a odkud má nosit. Potuloval se podzemím, až po nějakém čase v postranní chodbičce ústící do jeskyně s velkým ohništěm narazil na čerta s otepí polen na hřbetě, jak se pomalu vleče k ohni, neohlíží se nalevo ani napravo, jen tupě klade nohu před nohu, aby u ohniště náklad shodil a polena jedno po druhém házel mezi plameny, které se vždy jen mírně rozjasnily a dřevo bylo v mžiku pryč. Felix přistoupil k němu a na uvítanou, místo pozdravu, bodře prohodil, že by prý měl také nosit nějaké dřevo.

Čert se na něj podíval prázdnýma očima a teprve po chvíli jako by k němu slova dolehla; oklepal se, hlasitě vydechnul a ztěžka dosedl na špalek.

„Je to docela makačka, vid’?“ –ptal se Felix, vlastně teď již Hlupbub, dál– „Odkud to taháš?“ –dodal přátelsky, jakoby očekával, že s tímto druhem v neštěstí konečně najde společnou řeč. Dokonce se i usmál, než v žertu dokončil– „Ale vůbec neříkej, že to taháš zdaleka, protože jestli mě čeká dřina, tak budu stávkovat. Na to snad mám právo i tady v pekle, ne?“

Čert se podivně zašklebil, naházel zbylá polena do ohně a se slovy– „Pojď se mnou.“ –jej vedl pryč, dlouhou chodbou nahoru a dolů, do zatáček a stále dál a vpřed, aniž by promluvil. Hlupbub – to si ale vysloužil skutečně příšerné jméno – cestou nevěřičně kroutil hlavou při představě, jak tudy vláčí těžký náklad topiva. Šlapal za mlčenlivým čertem a když už se mu cesta zdála neúnosně dlouhá, ozval se:

„Nedělej si srandu, že bych měl chodit tudy, protože to by mě zabilo. Tohle já dělat nemůžu, fakt ne, promiň.“ Ale čert bez mrknutí okem pokračoval, až dorazili do rozlehlé jeskyně plné dřeva. Byla ho tam neuvěřitelná hromada, přičemž kdesi nahoře bylo slyšet pracovní ruch a k jejich nohám odtud přibývaly nové a nové klacky.

„Co to je?“ –zablekotal Hlupbub.

„Tvoje práce.“

„Moje?“ –v očích se mu objevil děs– „Snad naše, ne?“

„Ne. Tvoje. A pospěš si, oheň nesmí vyhasnout.“ –řekl čert a chystal se odejít.

„Počkej!“ –brzdil jej Hlupbub– „To mám dělat sám? To přece nemyslíš vážně?!“

„A co sis myslel, že ti budu pomáhat?“ –zachechtal se on– „Neblázni, tady je peklo a tohle máš za trest, abys měl čas přemyslet, jestli ti stojí zato protivit se Luciferovi. A budeš tady makat tak dlouho, dokud tě nepřijde vystřídat jiný trouba, jako jsem byl já a jako seš teď ty. Ale já už nepřijdu, protože já už nejsem vůl, abych si kvůli druhým dělal problémy. Já chci mít klid a teď teprve všem ukážu, jak na ně kašlu.“ –znovu se jaksi nepřičetně zasmál a pak se zahleděl na Hlupbuba– „Nevím, cos provedl ty, ale uvidíš, že dostaneš rozum. Jako já!“ –prásknul si pěstí do dlaně a než zmizel, ještě s výhrůžně zdviženým obočím svého nástupce varoval– „A pamatuj si, že máš na starosti pekelnej oheň a nic horšího se nemůže čertovi stát, než aby ho nechal vyhasnout. Teprve pak bys poznal, jak peklo trestá!“

Ač nerad, po chvíli mrzutého okounění se Felix–Hlupbub dal do práce. Co mu také jiného zbývalo, pokud nechtěl riskovat střetnutí s bičíkem? Posbíral několik menších klacků, svázal je provázkem, jakých se kolem válela spousta, hodil si balíček na záda a vyrazil. Tak tohle má být moje poslání? Tímhle že zbavím svět zloduchů?! –naříkal cestou, opatrně nadlehčujíc otep dřeva nad bolavými zády. A když pak klacky naházel do ohně, plameny jen lehce zežloutly, jako by přiložil pár třísek. Příště si tedy naložil větší balík a potom ještě větší, oheň však stále skomíral a byl dokonce povadlejší, než když s prací začal. V půli čtvrté cesty, když ho od samého klopýtání nerovnou chodbou bolely nohy, ruce měl od provazů celé sedřené a záda rozlámaná, se tedy naštvál, praštil balíkem o zem a odplivl si:

„Že ten oheň nesmí vyhasnout?“ –prskal naježeně– „Jenom ať klidně zhasne, aspoň se tahle banda lenivých otrapů konečně probudí!“ –zanadával a aby si ulevil, zařval z plných plic– „Ať ten blbej oheň třeba chcípne, mně je to jedno!“

Jen to dořekl, balík se rozvázal a klacky ožily, vymrštily se do vzduchu, zasvištěly nalevo a napravo a už se pustily do něj a bily ho hlava nehlava, tak dlouho, dokud nezůstal bezvládně ležet na zemi. Poté se opět vzorně poskládaly a vzápětí vzduchem zahřměl Luciferův hlas– „To byla jen malá výstraha, abys viděl, že v pekle si vyskakovat nebudeš. Teď máš na vybranou: buď to se podřídíš, nebo tě zničím. Jinou možnost nemáš, zapamatuj si to!“

Hlupbub měl chuť odseknout mu cosi peprného, ale obával se na to jen pomyslet, aby náhodou jeho myšlenky pekelný kníže nepřečetl; takový měl strach z výprasku. Po očku sledoval klacky, jestli se na něj nechystají, ale z těch byla zase jen hromada mrtvého dřeva. Ztěžka se tedy posbíral, naložil balík opatrně na záda a odpajdal k ohni. Potom zpátky, připravit nový balík a s ním zase k ohni a tak pořád dokola, protože tohle varování mu bohatě stačilo. Bez ustání nosil dřevo a sotva je přiložil do ohně, hned bylo spálené a on musel pro nové a další a ještě další...

Tak to šlo řadu dní a týdnů. Postupně přivykl vyčerpávající práci, od které si nemohl ani na chvíli odpočinout. Zvykl si i na hlasy, které mu bez ustání předhazovaly, jak špatný je svět lidí a že každý člověk dříve či později peklu propadne; zvykl si a jedno ani druhé nevnímal. Práci vykonával mechanicky a hlasy nebral vážně a jen si dokola opakoval, že nechce být zrůdou, která zamete na povel s kýmkoliv, jen aby sobě vysloužila klid a možnost nerušeně chrápat v koutě. Ovšem někdy, když byl k smrti unavený a celé tělo jej bolelo, začínal všechny lidi, nad nimiž se předtím slitoval, nenávidět. Pokud by se mu v takových chvílích připletli do cesty, neváhal by ani vteřinu uvrhnout je do pekelného kotle – a ještě by za nimi s chutí zabouchnul poklop a co nejvíc přiložil, jaký měl vztek. Přicházely však i takové okamžiky, ve kterých mu srdce znovu připomínalo, že si nemůže bolest a zlost z vlastních proher vybíjet na druhých. A ještě jiné, kdy vzpomínal na dívku a představoval si, co by mu nejspíš řekla a jak by se na jeho místě zachovala. Jistě by nechtěla, abych se dal zlomit a vykupoval klid pro sebe samotného krutostí vůči lidem. – říkal si a zároveň čím dál víc chápal, že právě to se od něj očekává. Jenže s tím by ona nikdy nesouhlasila a jak bych ji potom přesvědčil o své pravdě? – bránil se podlehnout a jakkoliv zdrcující byl úkol žít pekelný oheň, on si pod jeho náparem pouze umínil, že až se příště dostane na svět, zůstane tam a do pekla se nevrátí. Tady ze mě chtějí mít nenávislného tyrana bez rozumu a bez citu, ale já se nedám! Já chci vědět a rozhodovat o tom, co dělám a proč to dělám! A naučím se to. Sám! – utvrzoval se ve svém rozhodnutí s každou minutou, po kterou trvalo jeho soužení na cestě mezi hromadou dřeva a ohništěm. Tisíckrát si připadal zlomený, přemožený a zoufalý, ale jeho srdce, podpírané vzpomínkami na dívku, která jednou tohle všechno ocení, se zlomit nedalo. A tak když ho po nekonečně dlouhých týdnech u ohniště zastavil rohatý chlapík, nápadně čistý a snad dokonce i oholený, že se jde starat o oheň, neměl v sobě Hlupbub nenávisť k lidem, jak si přál Lucifer a jeho pobočníci, ale naopak hluboce nenáviděl peklo. Zprvu na příchozího hleděl nechápavě; úplně stejně, jako tenkrát čert, jehož sám přišel vystřídat. Po chvíli se ale vzpamatoval a pochopil, že trest končí. Rychle naházela do ohně zbývající klacky a chystal se odvést je k hromadě a zmizet odsud, pak si ale vzpomněl na svoje tehdejší pocity, lépe se na svého vysvoboditele zadíval .. a přišlo mu ho líto.

„Cos provedl?“ –zeptal se, avšak čert jen mávnul rukou.

„No nic, neboj, dá se to vydržet.“ –přidal chlácholivě a málem by ho byl poplácal po rameni, aby ten nešťastník poznal, že to s ním myslí dobře– „Tak pojď, ukážu ti, odkud budeš nosit dřevo.“

Čert znovu mávnul rukou a opáčil, že nic ukazovat nepotřebuje, protože sem nejde dělat poprvé.

„Cože?“ –zarazil se Hlupbub– „A proč?“

Čert do třetice mávnul rukou, jako by odháněl nepříjemné myšlenky– „Jsem osel.“ –zamračil se– „Prostě jsem osel, ale co mám dělat, když jinej bejt nedokážu?!“

„A proč bys měl bejt jinej?“

„To máš jedno.“ –odvrátil se čert a zamířil do chodby, vedoucí k hromadě dřeva.

„Počkej!“ –rozběhl se Hlupbub za ním, zmatený a nanejvýš zvědavý, co je tohle vymydlené čertisko zač a jak je možné, že se vrací k takové hrozné práci. Ale čert neodpovídal. Hlupbub se snažil a dorážel pořád dokola, ale nebylo to nic platné, protože čert mlčel. Nakonec se tedy alespoň zeptal, jak se jmenuje, aby třeba něco vyzvěděl jinde.

„Proč tě to zajímá?“ –dočkal se konečně odpovědi.

„Já jsem Hlupbub.“ –prozradil své směšné jméno, aby ukázal, že sám nic netají. Čertova ústa se nato roztáhla v nepovedeném úsměvu:

„Tak to seš asi taky pěkněj trouba, vid’? Jako já. Mně zase říkaj Milibub, protože jsem trochu jinej, víš. Rád hezky vypadám a s každým se snažím domluvit a potěšit ho a tak, rozumíš?“ –zastavil se a Hlupbub vzpomínal, kde tohle jméno už slyšel.

„A cos teda provedl?“ –zopakoval potom.

„Ale, zase mě dostali.“ –zasmušil se Milibub– „Oni mě zkoušej, víš. Schválně mě poslali pro takovýho chudáka. No řekni,“ –obrátil se na Hlupbuba zaníceně, jako by předem očekával souhlas– „..copak můžu sebrat člověka jenom proto, že je trouba?! Vždyť on vůbec neměl rozum z toho, co dělal! Kdybys jenom viděl ty jeho oči, jak se na mě díval. Já jsem ho prostě nemohl vzít sem.“ –dopověděl smutně umytý čert a pak si dlaní ulízl neposlušně třící pramen vlasů. A Hlupbub si jej prohlížel a přemítal o vlastní budoucnosti.

„Co bys udělal na mém místě?“ –zeptal se Milibub.

„Nevím.“

„Ty bys ho sebral?!“ –podivil se a znovu si učísl rozevláté pačesy– „Ty bys to dokázal udělat?“

„Nevím.“ –zopakoval Hlupbub.

„Vždyť je to chudák!“ –utrhl se Milibub– „Takovej šmudla, co ho nikdo nemá rád. Kdybys věděl, jaký má smutný oči a jak se s nima na mě krásně koukal. Já ho prostě nemůžu zničit, víš, on by spíš potřeboval, aby ho někdo měl rád.“ –vemlouval Hlupbubovi s významně zdviženým obočím, ale ten pokrčil rameny a řekl, že ho nezná.

„Já bych vás seznámil, určitě by se ti líbil.“ –zablesklo se Milibubovi v očích– „Ale nejde to, když jsem teď“

zavřenej tady.“ –zatvářil se nešťastně, pak se ušklíbnul a vykročil dlouhou chodbou dál, ponechávajíc zkoprnělého Hlupbuba na místě, vyděšeného představou, že by mohl skončit podobně. Musím se odsud dostat za každou cenu. – umiňoval si ten, hledíc za nešťastníkem – Musím, protože tady... – nadechl se zhluboka a poté vzduch se znechuceným sykotem vypustil – Tady bych se zbláznil, jako se zbláznil tenhle i tamten, jehož jsem střídal já. Musím pryč, protože nechci dopadnout jako oni. Nechci sloužit peklu, které takhle nakládá s čerty a udělá z nich buďto trosky, nebo zabedněné násilníky. – šlapal dlouhou chodbou k ústřednímu ohništi, kde potom zlostně přešel pohledem celý prostor, stále stejně zatuchlý, a opět si připomněl, že chce na světě dělat pořádek po svém, spravedlivě a jinak, než to dělají tady. A vůbec, jděte se vycpat i s tou vaší knihou hříčů, když každý normální člověk pozná lépe než vy, koho je třeba potrestat. – namlouval si zaslepeně – Vy se o lotra zajímáte až když je pozdě, protože vám je to fuk, jen když máte teplo. Ještě tak si občas pro někoho zaskočit, jedno pro koho, nejlépe pro starce, který už stejně nikomu neublíží, a pak honem zpátky do pelechu. Kniha hříčů může být spokojená, jednoho si odškrtnete, ale co lidé?! K čemu je takový trest po letech? Tomu už na zemi nikdo nevěří. Ale co vlastně víte o dnešním světě? – šklebil se a docela přitom zapomněl, jak zoufale nerozhodný byl tváří v tvář provinilcům, které sám dobře znal; jak ztrácel jistotu a nechával je být, přestože měl v paměti množství skutků, za něž by si zasloužili potrestání.

Byl rozhodnut odejít, ovšem aby se z pekla dostal, potřeboval nazpět čertovské schopnosti. A pokud je chtěl získat, musel se chovat tak, jak požadovali; nebo mohl skončit jako pekelný sluha, který druhým čertům vybírá blechy a uklízí po nich nepořádek. Rozhodl se tedy předstírat, že se poučil a přijal čertovskou roli takovou, jakou mu ji vnucovali. To znamená, že se dlouze válel a nahlas přitom chrápal, aby ho bylo vidět i slyšet, cenil na ostatní zuby a hádal se a prskal a hučel a hudral, když ostatní hučeli a hudrali, a všem na potkání vykládal, jak se těší, až bude moci mezi lidmi šířit strach a hrůzu. Postupně si tak vysloužil důvěru a jednou, když nejvyšší pekelníci opět rozbouřili čerty a vybírali mezi nimi, kdo půjde na svět pro hříšníky, skákal a hlásil se tolik, že mu Lucifer po skončení nástupu mocnou herdou do zad vrátil čertovské schopnosti a seznámil ho s novým úkolem: přivést konečně dědka Sehnouta.

Hlupbubovi se srdce zatetelilo radostí, ale ovládl se a nedal na sobě nic znát.

Blafer hned rozevřel knihu hříčů a spustil, že ten dědek špatná už se dávno měl smažit v pekle, protože jeho stránka je hustě popsaná a nevejde se na ni už ani jedno jediné maličké provinění, a Lucifer nakonec zdůraznil, že tímhle dostává Hlupbub poslední šanci a jestli zklame, čekají ho krušné chvíle, proti jakým bylo nošení dřeva milou procházkou.

Jenže on věděl, že se už nevrátí. Bez dědy, ani s ním.

kapitola desátá

ve které Felix–Hlupbub zkouší napravovat svět na vlastní pěst

Přestože se mohl vydat kamkoliv a všude by byl v okamžiku, jelikož vzdálenost pro čerta nic neznamená, vrátil se opět do svého města, aby tam začal pracovat na polepšení lidstva. Jako nadpřirozená bytost k tomu měl vynikající předpoklady: mohl se usadit na střeše a pozorovat okna protějších domů, mohl zůstat třeba i v komíně a poslouchat, co se povídá uvnitř, mohl se proměňovat, přestrojovat, nečekaně ztráčet a stejně nečekaně objevovat tam, kde potřeboval, prostě mohl zblízka poznat každou nepravost. A protože mu mohlo být lhotejné, zda bude pátrat týden, rok či sto let, jelikož čerti ani běh času nevnímají, dával si záležet a snažil se proniknout všemu až k jádru. To, že čertům čas nic neříká, je pro ně mimochodem také zdrojem velkých problémů. Jejich životy mají tu výsadu, že stojí po celou věčnost na stejném místě; oni nestárnou a proto hodinám jednoduše nerozumějí a nechápou, k čemu je dobrý strojek, u kterého se točí ručičky pořád dokola a navíc každá jinou rychlostí. Takže až si pro vás přijde čert, zkuste ho přesvědčit, že máte ještě důležité povinnosti, které až splníte, budete jeho – ovšem musí si pro vás přijít přesně v určitou hodinu. Pokud svolí, máte vyhráno, protože si můžete být jisti, že v daný čas nepřijde. Hodina sem, dvě hodiny tam, to je mu prostě fuk. A když se později dostaví, musíte tvrdit, že svou chvíli propásl a teď je pozdě. To ho zmate. Snad. Ale zpátky k Hlupbubovi, který nyní viděl lidem bezmála do talířů a věděl o nich všechno. Jenže přesto – nebo možná právě proto – nenašel opět za několik měsíců ani jediného člověka, kterého by s klidným srdcem po čertovsku smetl z povrchu zemského. Zima byla dávno pryč, jaro už také přešlo a léto právě hýřilo barvami, když se krčil ukryt za zídou na zahradě výstavního domu, patřícího podvodníkovi, který byl schopen bez zábran ošidit a okrást i vlastní příbuzné. Hlupbub trčel u něj na zahradě už mnohokrát předtím a sledoval, jak si nakradených peněz hezky užívá, ale nikdy se neodhodlal zasáhnout. Čím více se mu totiž věnoval, tím slabší byla jeho jistota, že si nejpřísnější potrestání zaslouhuje. Ten pán byl totiž jinak vcelku milý chlapík, veselý,

společenský, dokonce i kamarádský a kromě toho, že na svých kamarádech chtěl co nejvíc vydělat, se k nim choval velice přívětivě. Když býval Hlupbub člověkem, stačilo mu podívat se na jeho nakradené bohatství a už ho nenáviděl, ovšem jako čerta ho majetek a společenské postavení nezajímaly. Nechtěl lidem dělat soudce a dohlížet, zda dodržují svá vlastní pravidla. Hledal skutečnou, do nebe i pekla volající a pod kůži zažranou špatnost, a ne jen nějakou vyčůranost či schopnost přelstít druhé. Jenže takovou špatnost nikde nenalézal; ani u tohoto chlapíka ne. Je na peníze, strašně, to je pravda, ale kdo z lidí není na peníze? Jenom proto ho přece nezničím. – říkal si. A když od něj někdy slyšel vtipné a jízlivě trefné hodnocení těch, které podvedl, občas se neubráníl myšlence, že mu přeje úspěch.

Nyní se tedy krčil za zídou a natahoval špičaté pekelnické uši, aby mu neuniklo nic, co se na terase povídá. „Nečekej, že něco dostaneš zadarmo.“ – poučoval zrovna ten muž, rozvalený na lehátku, svého staršího syna, který se jaksi nepotatil a kšeftování se mu protivilo– „Nikdo ti nic nedá, o všechno se musíš postarat sám. A musíš bejt šikovnější než druzí, protože jinak oberou oni tebe. Tak to na světě chodí.“

„Ale tati, peníze přece nejsou všechno.“ – odporoval syn.

„To nejsou.“ – přitakal otec a v tónu, jakým větu pronesl, bylo znát úsměvný nadhled.

„Nemusím se pořád honit, jenom abych měl víc a víc zbytečností, ne?“ – vyznával se syn– „Já vlastně skoro nic nepotřebuju.“

„Protože všechno máš.“

„Ne!“ – odsekl– „V tom to není. Já jsem prostě jinej než ty. Já chci dělat něco pořádnýho, z čeho budou mít prospěch všichni.“

„Bez peněz?“ – znovu ten posměšný tón.

„Třeba.“ – nadmul se syn hrdě– „Nejdůležitější je mít dobrou myšlenku.“

„Bez peněz nedokážeš nic, to si pamatuj.“ – zněla otcova odpověď – „I kdybys měl dobrou myšlenku, tak naděláš leda dluhy. A ty tu myšlenku hledáš už pěkně dlouho, nemyslíš?“ – řekl, upil ze sklenky, pokýval vědoucně hlavou a pokračoval– „Můžeš pomáhat druhým, jestli ti to udělá dobře, ale pamatuj si, že se vděku nedočkáš. Vyždímou tě a když už jim k ničemu nebudeš, tak tě odkopnou a pak ještě pomluvěj. Tak to chodí.“ – znovu pokýval smutně hlavou, ale vzápětí se rozjasnil a spustil o tom, čemu rozuměl lépe– „Ale nejdřív stejně musíš mít peníze. Teprve prachy ti přinesou moc, abys mohl dělat věci podle svýho, rozumíš? Dělat dobrý skutky s prázdnou kapsou dokáže každěj, ale jenom hubou. A takovejch je všude dost.“

„Já netvrdím, že peníze nepotřebuju, ale chci je získat poctivě!“

„A co to znamená poctivě?“ – kroutil muž hlavou– „Nikdo tě nenutí, abys kradl. To bys byl hlupák; ale stejnou hloupost uděláš, když budeš dávat pozor, abys náhodou nevydělal o něco víc.“ – smál se– „Na to radši honem zapomeň, protože obchod je boj; buďto vyhraješ a vyděláš, nebo prohraješ a skončíš mezi těma, kterým chceš pomáhat. A s prázdnou kapsou nic velkého neuděláš, leda do kalhot. Podívej, já kdybych neměl co mám, určitě bych nemohl postavit to hřiště. Jenže já i na tom hřišti nakonec vydělám, rozumíš tomu?“ – zakončil proslov, spokojeně se natáhl a přivřel v prudkém slunečním světle oči. A náš čert–nečert Hlupbub, opřený o zídou jen docela malý kousek od něho, si strčil do pusy šťovík a znuděně přežvykoval. Ani jej nemusel poslouchat dál, protože dobře znal jeho pohled na svět, podle kterého vše stojí na kulaté minci a nejlepší je ten, kdo na ní umí dobře jezdit a svede předhonit druhé. Věděl, že podvádí naprosto bez lítosti, protože podle něj si člověk, který své peníze nedokáže ohlídat, vůbec nezaslouží je mít; to všechno věděl – ale jaksi mu to nevadilo. Konec konců, coby čert přece nemohl vyžadovat, aby se člověk choval jako andílek.

A tak u něj na zahradě toliko vysedával a dnes, stejně jako tolikrát předtím, se nakonec tiše vytratil a nechal ho na pokoji.

Jeho, jako spoustu dalších.

Zkoumal podrobně život mnoha lumpů, jež si z dřívějšíka pamatoval a na které míval chuť si došlápnout, jenže ti mizerové se mu zdáli být docela jiní, než jaké je vídal lidskýma očima. Z nadpozemského odstupu totiž nic nebylo tak jednoznačné, jako když se pohyboval mezi nimi. Náhle mu nevadilo, že nejsou všichni zcela podle jeho představ, a u mnohých dokonce jejich zvláštnost oceňoval. Některým teprve dnes, kdy je mohl důkladně poznat, začínal rozumět a téměř jich litoval za to, jaká smůla je v životě pronásleduje; u jiných nalézal jen posunutá měřítká hodnot a z čertovského nadhledu se mu ten posun nejevil tolik nesnesitelný. Věděl o nich příliš moc a zjišťoval, že většinou svými prohřešky sami nejvíc trpí, takže by zasluhovali spíš trpělivou převýchovu, aby se srovnali se světem i sami se sebou a přestali vyvádět hlouposti. Ale to přece není práce pro čerta; výchovu si lidé musí obstarat sami! – myslel si. Vnímal nyní svět bez zášti malého zahořklého človíčka, který má za ideál jen sebe sama; díval se na ně pod zorným úhlem věčnosti a s větším pochopením pro souvislosti. Většina lidských provinění mu přišla malicherná a nepodstatná, a jako taková je přehlížel, protože on nemohl trestat mírně – jeho zákrok by byl konečný a neodvolatelný. Jistě jej napadlo, že by proti pekelným zvyklostem mohl trestat lidi jen trochu, jen pro výstrahu. Ale co potom? – říkal si – Co až poznají a povědí si mezi sebou, že pekelné tresty jsou stejně mizerné, jako ty lidské? Toho se bál a tak přestože míval častokrát obrovskou chuť zvalchovat záda někomu, kdo ve své odlišnosti zašel příliš daleko, neudělal to.

Neudělal prostě nikomu nic; všechny do jednoho omlouval a nechal být i tu ženskou, která se opíjela po hospodách, nechodila v noci domů a trápila manžela i děti zběsilými náladami. Nemohl jinak, protože ona se občas chtěla polepšit, jenže všechny domácí práce a starosti a povinnosti jí přerůstaly přes hlavu, takže brzy opět uletěla za hospodskými kumpány, mezi nimiž zapomínala na své rozčarování – protože si, chudinka, svůj život představovala úplně jinak. Co s ní, když byla sama ze sebe tak zoufale nešťastná? Nebo co s učitelkou, která byla k žákům nespravedlivá a zlá, když ji k tomu dohánělo nesnesitelné trápení, že nemá vlastní děti. Nebo co s rváčem, který už moc lidí ztloukl, ale vždy druhý den trpěl výčitkami a sliboval sám sobě, že to nikdy víc neudělá? Měl být potrestán jen za to, že dostal víc síly a výbušnosti než jiní? Hlupbub jednoduše nevěděl, jak naložit s darebákem, kterého nikdo nenaučil být lepší než jsou ti, mezi nimiž vyrůstal, nebo co s vandrákem a zlodějem, který se svobody a nezávislosti na běžných lidských starostech a povinnostech vzdát neuměl, i když si tím přinášel víc problémů než radostí. Měl je snad potrestat za to, že se takoví narodili?!

O podobných otázkách přemýšlel na každém kroku, ale odpověď nenalézal; alespoň takovou odpověď ne, jaká by mu umožnila být čertem a člověkem současně. Každý měl chybu; někdo větší, jiný menší, ale zblízka žádná nebyla natolik hrozná, aby zastínila všechno ostatní, a Hlupbub postupně dospěl až do stavu, kdy začínal pochybovat i o svém poslání. Celý život chtěl šířit a nastolovat spravedlnost, jenže tenkrát, když byl obyčejným člověkem, se o provinilce nezajímal a vůbec ho nenapadlo, že i lidé, kteří jsou navenek bídni, mohou mít svoje starosti a dokonce i své kladné stránky.

Změnil se, moc se změnil. A jeho proměna byla tím podivnější, že se udála v době, kdy byl čertem. Nebo je snad normální, aby člověk teprve jako čert v sobě našel shovívavost, soucit a pochopení pro slabosti druhých, tedy vlastnosti, jaké Felix dřív vůbec neznal? Je normální, aby se teprve v čertí kůži probudilo lidské srdce? Je normální, aby si čert uvědomil, že žádný člověk není úplně špatný a kdyby nic jiného, tak vždy, i v těch nejhorších situacích, mu zůstává a musí zůstat naděje na polepšení?

Není to normální, ale stalo se to.

kapitola jedenáctá

v níž Felix–Hlupbub podruhé ztratí víru v sebe samotného

Už nebyl jako dřív. Touha pouštět se do boje s darebáky jej opouštěla a naopak se pomalu začínal zajímat o světlejší stránky života, přesně ty, jakým se dříve obloukem vyhýbal; přesně ty, které jsou čertům zapovězeny. Najednou mu chyběl smích a potěšení z prostých věcí, kamarádství a příjemné zážitky a vůbec všechno, co dělá člověka šťastným. Především ale toužil po jiných myšlenkách, než jakými ho dusily vlezlé pekelné hlasy, kterým stejně dávno nevěřil. Byl jako vyměněný a kdyby mohl, byl by se dnes k lidem choval úplně jinak než dřív. Jenže nemohl, protože byl čert a čert se nemůže s lidmi přátelit. Takže zůstával sám, protože mezi čerty se vrátit nechtěl, a mezi lidmi nemohl! Nepatřil tam ani tam a nic platné mu nebylo, že má k lidem mnohem lepší vztah než míval, když sám pro ně neexistoval!

Postupně se vzdával naděje, že se stane kým toužil být – spravedlivým mstitelem, a jak opouštěl bez potrestání jednoho lumpa za druhým, čím dál víc se lidem vyhýbal a potloukal se bezcílně světem, mezi pobořenými domy, na opuštěných prostranstvích nebo prázdnými nočními ulicemi, a často jen mlčenlivě zíral do prázdna, vršil kamínky na hromadu či trhal trávu po stéblech a žvýkal ji v puse – to za ním pak zůstával na louce vyškubaný kruh, nad kterým vědci kroutili nechápavě hlavami a dohadovali se, zda nejde o pozůstatek po návštěvě mimozemšťanů. Až jednou se na odlehlém vrakovišti, kde se mu mezi troskami vozidel obzvlášť dobře smutnilo, zrudl opřel o staré rozmlácené auto, pohupoval jím a klepal prsty do kapoty – a to víte, čert má pekelnou sílu, takže ta hromada rezavého plechu řinčela jako při zemětřesení, když vtom z rozbitého okénka vykoukla ježatá hlava jakéhosi pobudy, jenž právě v tomto autě přespával.

„Co tady otravuješ, ty vandráku!“ –rozkřikl se ten špinavec na Hlupbuba místo pozdravu, ale pak si všiml rohu a otrhané chlupaté kůže přepásané řetězy, současně mu do nosu vnikl charakteristický zápach, takže rázem znejistěl a nejráději by se rychle vypařil. Hlupbub však nevypadal nijak zlověstně; naopak stál o společnost, když tak dlouho nemluvil s žádným člověkem.

„Neboj se.“ –zvedl ruce do vzduchu a když se ustrašený výraz z pobudovy tváře neztrácel, přidal – „Já jsem tady jenom na procházce, opravdu.“ –řekl a proměnil se ve stejného otrapu, aby se mohli snáze sblížit. Jen malé rohy na střapaté hlavě a pach síry mu zůstaly.

„Co chceš?“ –sykl pobuda opatrně.

„Nic. Jen tak jdu kolem, náhodou. A co ty tady děláš?“ –snažil se Hlupbub být přátelský.

„Co bych asi dělal?“ –odvětil trhan mrzutě – „Odpočívám. A kdybys mě nezbudil, mohl jsem klidně chrápat

dál!“ –zlobil se. Už mu otrnulo, protože z čerta, který se div neomlouvá ze to, že jej vyrušil, snad ani nemohl mít hrůzu. A Hlupbub se opravdu choval nečertovsky; spíš jako když se dva strejci sejdou někde na zápraží. Zajímal se, co tulák pořád dělá, co říká počasí, jestli to tady nemá nepohodlné a proč si neobstará lepší bydlení, jestli má rád auta a které se mu tam nejvíce líbí, prostě samé hlouposti. Brzy se i pobuda rozpovídal o tom, jak ho števe svět a lidé a vůbec všechno, protože musí přespávat venku a nikdo se o něj nedokáže postarat, takže se má špatně, hůř než zvíře, ale nikoho nezajímá, že je v mrazu i v dešti pořád venku... Rozčiloval se, zůstával však zavřený v autě a stále si Hlupbuba nedůvěřivě prohlížel a každou chvíli opakoval– „Tak ty seš čert?“ –a divně zahlížel, než se znovu rozpovídal o tom, jak se na něj všichni vykašlali.

„Tak ty seš teda čert.“ –zopakoval nakonec– „No to by se mi teda taky líbilo.“

„Mně moc ne.“ –opáčil Hlupbub.

„Proč ne? Já bych všem ukázal, kdybych byl čert.“ –zlobil se tulák– „Já bych jim dal co proto, všem těm vyžraným boháčům, co na nás chudáky kašlou!“

„Buď rád, že jsi člověk.“ –řekl Hlupbub nešťastně.

„Cha, to určitě!“ –zasmál se tulák, ale pak se zarazil– „Ty mě jenom zkoušíš, žejo?“

Čert zavrtěl hlavou.

„Ty ze mě taháš rozumy, žejo? Že ty máš něco za lubem?“

Čert se smutně usmál.

„A co, řekni? Potřebuješ někoho do pekla? Já ti klidně poradím, protože já znám moře lidí, kteří by si to zasloužili, tomu věř. Kdokoliv by tam mohl jít, vlastně všichni do jednoho, zmetci! Jenom se podívej, jak mě nechaj živořit!“ –rozkatil se, ale Hlupbub k němu zvedl zrak a měkce odpověděl:

„Ale ne, já mám totiž lidi moc rád.“

„Chacha!“ –vybuchl tulák znovu– „Ty? Čert!? To určitě!“ –náhle zpozorněl– „Já vím, ty chceš dostat mě, žejo? Že sis přišel pro mě?!“ –nenápadně chytil kliku u dveří, aby se nedaly otevřít.

„Vůbec ne.“

„Čertovi já nevěřím.“ –opatrně přivíral okénko.

„Proč ne?“

„Protože od čerta mě nic dobrého nepotká. Čerti lidem škoděj.“

„Jenom špatným lidem!“ –oponoval Hlupbub, ale pobuda nedůvěřivě vrtěl hlavou.

„Tak já pro tebe něco udělám.“ –napadlo Hlupbuba dokázat, že mu skutečně nechce ublížit– „Co bys chtěl?“

„Pořádně se najíst.“ –vyhrkl tulák okamžitě, protože hlad jej téměř neopouštěl. V tu ránu byla na plechové kapotě auta mísa s pečenou husou, ošatka s pečivem, talíř s okurkami a paprikou a ještě další se zelím, také sklenice studeného piva .. prostě pohádka. Tulák uhranutě vyskočil z auta ven a sotva polknul sliny, už diktoval další přání– „A nějaký slušný hadry bys pro mě neměl, ať můžu mezi lidí?“ –zamumlal a hned měl na sobě prvotřídní oblek z nejlepší látky, dokonale padnoucí, jaké se prodávají jen v nejdražších obchodech. Ani potom však nepřestával– „Dobrý, fakt dobrý.“ –výskal nadšeně– „Ale já hlavně potřebuju nějaký prachy, co nejvíc, hodně, spoustu peněz!“ –hlásil s rozzářenými očima a v tu ránu měl v ruce nabitou peněženku plnou bankovek. To mu naprosto vyrazilo dech a další přání už nevyšlo. Přestal si čerta všimnout a staral se jen o dary. Vrhel se k míse a cpal do sebe pečeni a přitom otvíral tlustou peněženku, zalíbeně koukal na štos bankovek a mastnou ruku si otíral o luxusní šaty...

Hlupbub na něj hleděl se smíšenými pocity. Kdybys jenom věděl, že tohle ti žádné štěstí nepřinese. –myslel si, ale zůstal zticha a jen sledoval, jak se pobuda láduje husou, až mu omastek stéká po bradě na límec bílé košile, jak hlasitě mlaská a mezi sousty huhňavě prohlašuje, že čertovi stejně nevěří, protože ho chce určitě jen oklamat a podvést a nakonec stáhnout do pekla.

„Ale já jsem sám z pekla utekl.“ –neudržel se Hlupbub– „A už s ním nechci mít nic společného.“ –řekl a pokračoval v obsáhlém vysvětlování, co jej z pekla vyhnalo a proč už v ně nevěří. „Já si totiž myslím,“ –končil s nadějí v hlase– „...že kdybys mi trochu pomohl, určitě bysme společně dokázali víc než celý peklo.“ –zadíval se na tuláka, jako by si přál alespoň v něm nalézt přítele, jenže ten si rychle zastrčil peněženku do náprsní kapsy a přitom vrtěl hlavou, že čertovi pomáhat nebude a ani prstem pro něj nehne, ale ty dary si vezme rád, protože není takový trouba, aby je odmítal. Cpál se a co chvíli si sahal na kapsu, jestli nabitá peněženka nezmizela. Co bych se otravoval s nějakým divným čertem, když mám hromadu peněz, nové šaty a plné břicho? –řikal si – Musím si toho pořádně užít a musím se ho zbavit, než po mě za to bude něco chtít, nebo mě ošálí tak, že propadnu peklu. Zrovna teď, když se mám dobře! –obrátil se k pekelníkovi zády a Hlupbub poznal, že ani tenhle nevděčník ho nezbaví samoty.

A odešel pryč. Pomalu a pěšky, protože neměl kam pospíchat.

kapitola dvanáctá

kde se všechno vyřeší

Opět se potuloval a stále chodil pěšky. Čerti sice jsou líní a než by udělali zbytečný krok, to si raději zlámou nohu, on však chtěl mít s lidmi cosi společného, tedy alespoň chodil po stejné zemi a díval se na svět ze stejné výšky, aby se jim přiblížil. A jen zřídka, když už byl příliš dlouho na jednom místě, se přemístil po čertovsku vzduchem, aby se nějaký čas potloukal zase jinde. A tak pořád dál, provinilců už si ani nevyšimal, a vůbec ničeho si nevyšimal, až jednou v noci, vlastně už téměř nad ránem mu padla do oka jakási drobnost: malá kašna s kovovou klecí nad pramenem, umístěná na okraji chodníku maloměstské ulice, kterou by jinak bez povšimnutí prošel a pokračoval by dál, odnikud nikam, bez zájmu o to, kde se právě nachází. Nyní se však rozhlédl kolem a v pohaslých očích mu zvolna svítalo, jak se v něm probouzely zapomenuté vzpomínky. Vždyť na tohle jsem se kdysi díval z okna! – došlo mu náhle, když objevoval další známá zákoutí, protože právě v této ulici dříve, ještě jako člověk, bydlel.

Zadíval se do prázdných oken svého bytu a málem se mu pod víčky zatřpytily slzy dojetí. Přenesl se tam nahoru do tichého a studeného pokoje, kam už tolik měsíců nevstoupila lidská noha a přesto mu zůstával tak blízký a milý, mnohem milejší než celá jeho čertovská existence i se všemi kouzly a schopnostmi. Byl jsem hlupák, když jsem si myslel, že spasím svět. – vyčítal si – Teď už vím, že jsem měl hledat spíš obyčejné člověčí radosti a těch se držet, místo abych v sobě živil vztek nad něčím, čemu stejně nedokážu zabránit. – zlobil se. A bylo mu tak teskně, že nemohl na tomto místě, které mu zoufale připomínalo navždy ztracené časy, vydržet. Musel odsud pryč, avšak odcházel pomalu, pomalounku a dveřmi, toutéž cestou, jakou chodíval coby člověk. A venku přede dveřmi spatřil na rohožce uvadlý květ růže, u něhož ležel drobný lístek, na kterém stálo hladkým ženským písmem napsáno: *Podívejte, že jsou na světě i krásné věci. A ukažte se někdy v parku, ráda vás uvidím.*

Srdce se mu nadšením málem rozskočilo; svět zjasněl a smutek byl rázem tentam, protože se stalo cosi, v co už téměř nedoufal: našel spřízněnou duši, které na něm záleží! Byl štěstím bez sebe a přestože takový pocit byl proti čertí přirozenosti a jeho pekelnické tělo i mysl se vzpíraly, on přitiskl květinu ke smradlavému kožichu a okamžitě zamířil do parku .. a po několika krocích se obrátil a uháněl zpátky do svého bytu, opláchnout si obličej, vydrbat a vyprášit kožich, vyčistit zuby a naleštit kopyto – přece aby se jí líbil. Častokrát si na ni během svého putování vzpomněl, ale raději takové myšlenky zaháněl a vůbec si nepřipouštěl, že by se s ní mohl ještě setkat, protože měl strach, že na něj po posledním rozhovoru zanevřela. Báł se, že by se mu vysmála a nechtěla s ním mluvit, a jeho by potkalo jen další zklamání.

Tak ona mi napsala! – radoval se nyní – Ten lístek je celý od ní, i ta růže, krásná, překrásná a kouzelně křehká, i ta je jenom pro mě. – přičichl a přestože zvadlý květ už nevydával žádnou vůni, on ji cítil. Ani dotěrné hlasy z pekla nevnímal a zůstala mu toliko radost, že má komu se svěřit se svým trápením. Jako by se v něm náhle rozsvítilo a celá jeho čertovská podstata zmizela v koutě jako nepotřebný kus hadru.

Pobíhal v parku po cestičkách a odevzdaně ji vyhlížel a vůbec mu nevadilo, že se čekání protahuje přes noc, že ji ani příští den nepotkal a další také ne; nevadilo mu, že zmoknul, v noci spal na zemi a kožich měl brzy zase plný smetí a tvář umouněnou, ani mu nevadilo, když někteří návštěvníci parku s úděsem zírali na jeho strašidelnou postavu, jak si něžně pohrává se zvadlou růží. Vůbec ho to nezajímalo. On je prostě neviděl, jelikož neměl oči pro nic než pro onu dívku. A když ji konečně v dále spatřil, rozběhl se za ní a celý rozjařený nadšeně volal, jak je rád, že ji zase vidí, a že už si umí všimnout i hezkých věcí, přičemž nápadně v ruce třímá růži.

„Já jsem ji našel za dveřma. Že je od vás, že jste to psala vy?!“ – dodal, jakmile k ní dorazil, a zdvihl suchý květ nad hlavu.

Dívka si jej překvapeně prohlížela. Bylo to už dávno, co se za ním vypravila usmířit se a vysvětlit mu, že to myslela dobře, když mu vytýkala jeho zvrácený pohled na svět. Jenže tenkrát nebyl doma, položila mu tedy ke dveřím alespoň růži a připsala krátký vzkaz, aby si nemyslel, že se na něj zlobí. Proto jí chvíli trvalo než pochopila, o čem mluví, ale rychle se upamatovala a místo odpovědi se na něj přívětivě usmála, byť jí připadal hrozně rozčuchaný, uválený a špinavý .. ale zároveň tak zvláštně a mile zářil, a ve svých čertovských očích měl plamínky, které vůbec nebyly strašidelné; proto se na něj smála.

„Já jsem tak rád, že jsem vás našel.“ – zopakoval a udělal ještě krůček blíž.

„A jak se máte?“ – řekla ona. Stáli kousek od sebe, upřeně hleděli jeden na druhého a oba se báli cokoli udělat, aby něco nepokazili.

„Nestojí to za nic.“ – zavrtěl Hlupbub hlavou – „Nějak mi to čertování nejde; a ani mě to už nebaví.“

„Copak se stalo? Vždyť jste si tak přál potrestat všechny ničemy.“ – dobírala si ho, spokojená, že už z něj nesálá

to strašlivé odhodlání ničit, trápit a vyhledávat zlo. Chtěla se přesvědčit a znovu na vlastní uši slyšet, že se opravdu konečně poučil, tak navázala otázkou– „Nebo jste je už všechny potrestal? To snad ne!“
„Vůbec ne!“ –opáčil– „Jenomže to není tak jednoduchý.“ –řekl smutně a přitom těkal očima, jako by se bál na ni podívat.

„Není, že?“ –usmála se– „Já vám to říkala.“

„Asi je to všechno jinak. Ono je vůbec všechno mnohem složitější, než jsem si myslel.“ –zašeptal a konečně se jí odvážil pohlédnout do tváře .. a když se setkal s jejíma laskavýma očima, náhle měl jasno, že se od ní už nechce odloučit. A zároveň pochopil, že ona měla vždycky pravdu a on byl hlupák, když se jí snažil přesvědčit o opaku; pochopil, že se musí učit od ní a nikoliv ona od něho. A to poznání v něm natolik překypovalo, že je musel vypovědět.

„Víte, já už poznal, že se na to nehodím. Dřív jsem měl vztek, když jsem viděl, že někdo dělá něco špatného, a to mi stačilo. O víc jsem se nezajímal, ale když teď poznávám ty lidi zblízka, tak nevím. To prostě nejde někoho zničit, když třeba víte, že je to vlastně chudák. Něco provedl, tak prásk, musí dostat svoje. Tak se to musí dělat, a ne hledat, co ho zkazilo. O takový věci se nesmíte zajímat, jenže to já neumím.“

„To jsou mi novinky.“ –prohodila dívka šibalsky, jako by dávno tušila, že takhle nějak to musí dopadnout. Ale Hlupbub – vlastně skoro už zase spíš Felix – jí chtěl vyjevit mnohem víc:

„Byl jsem hlupák, víte, ale s váma .. vedle vás .. já vás totiž...“ –zakoktal se a znovu v rozpacích sklopil zrak.

„Takže už se nebudete starat jenom o darebáky?“ –řekla a také se odmlčela, byt' by mu ráda pověděla cosi důvěrnějšího a sladšího, aby se přestal trápit. Ale vyznávejte se čertovi! To přece nejde.

„Vždyť já už se jim dávno vyhejbám.“ –zavrtěl nešťastně hlavou– „Co já jsem za čerta? Nic! Vždyť já jsem i z pekla musel zmizet, protože tam nepatřím!“

„Určitě ne?“

„Určitě. Já mám totiž asi lidi rád.“ –přiznal a dívka spokojeně pokývala hlavou. Tehdy poprvé Hlupbub pocítil opojnou radost z toho, že zklamal a nedovedl se do lidí tvrdě pustit.

„A víte to jistě?“ –ptala se dívka dál, protože ji jeho proměna nesmírně hřála a chtěla z jeho úst znovu a znovu slyšet doznání, že už je jiný.

„Vy mi nevěříte?“ –polekal se čert, ale ona odpověděla, že věří, a dívala se přitom na něj tak něžně a natolik výmluvně, že docela zjihnul, což se čertovi nesmí stát a kdyby se vrátil do pekla, dostal by za trest přinejmenším blechy do kozichu. A pekelné blechy nejsou jen tak obyčejné, ty dokážou řádně poštipat!

Avšak přihodila se v té chvíli ještě daleko významnější věc. Ona dívka skutečně uvěřila, že to myslel dobře a má lidi rád. Uvěřila mu – a tím spustila zpětnou proměnu na člověka, po níž z čerta zůstává na zemi pouze kozlí, vlastně čertovská kůže. Hlupbub pojednou cítil, že chlupatý kozich už není jeho součástí, ale volně na něm visí a on jej může shodit – a také to hned udělal a s obrovskou úlevou si vydechl, že je zase obyčejným Felixem.

Vyvlekl se spěšně z chlupatého vězení, protože tušil, že to je jeho poslední šance a nevyužít ji, zůstal by mu pekelný úděl navždy a postupně by zřejmě i lidské srdce ztratil a stal se skutečným d'áblem, vykonávajícím bez slitování vše, co mu peklo nařídí. Nesmírně rád se kůže zbavil a odkopl ji do dálky, načež i pekelné hlasy v jeho hlavě utichly, a on v návalu štěstí zapomněl na ostych a přestal koktat, když dívce s očima planoucíma radostí ze svého návratu mezi obyčejné lidi oznamoval, že má rád úplně každého člověka, ale ze všech nejvíc právě ji.

Vrhnul se na ni a přitiskl k sobě její drobné tělo, vyzvednul ji do výšky a roztočil se s ní dokola a ona se nebránila, nahlas se smála a držela se ho pevně kolem krku, protože byl zase člověkem a tomu přece smí dát najevo, že si dávno přeje takhle se s ním přivítat.

Suchá růže upadla na zem a on, jak se otáčeli dokola, na ni šlapal, ale vůbec mu to nevadilo, protože věděl, že podobných růží jí přinese ještě spoustu, mnohem krásnějších, čerstvě vonících a rudých jako jeho zamilované srdce, aby jí ještě tisíckrát poděkoval za to, že na něj nezapomněla a že ho dokázala vysvobodit.

Jeho čertovský kozich, co vypadal jako kůže z kozla, jen trochu zvláštní, s oloveným kuličkami mezi chlupy, jedním kopytem a rudými kamínky v prázdných očích, tedy tento kozich zůstal ležet v parku na zemi a znovu k sobě vábil lidi prolezlé nenávistí a zlobou, kteří vidí svět černě a přitahují je věci tajemné a strašidelné .. protože jedině mezi takovými se najde ten pravý, jemuž d'ábelská kůže a s ní spojené povinnosti padnou jako ulité. Ten pravý vůbec nebude znát soucit a shovívavost, a také vůbec nebude čekat, co mu hlasy napoví a v pekle rozkážou, protože se v horlivé zaslepenosti a okouzlení získanou mocí sám vrhne na svět a dá pocítit svou sílu všem, kdož se mu znelíbí. A bude-li velmi horlivý, žádný člověk před ním nebude v bezpečí; vůbec žádný, protože není na světě jedinec, který by nikdy nic špatného neprovedl. Ten pravý se nebude zdržovat pochybnostmi a v jeho prackách může skončit kdokoliv, protože on nebude smlouvat a padne-li mu do oka nějaký váš prohřešek – třeba i nicotný, bude-li mít špatnou náladu – zatočí s vámi a už nikdy vás nikdo nespasí. Takový chlap kůži rozhodně neodhodí, ale ponechá si ji a začne s její pomocí, hnán pocitem vlastní neomylnosti dělat pořádek v dnešním světě, kde nikdo nevěří ve spravedlivou odplatu za ničemné skutky a myslí si bláhově, že se dovede ze všeho vyhlát.

Jednou se takový člověk najde.

A v pekle?

Tam si po čase vzpomněli, že čert, jemuž dali to strašné jméno Hlupbub, se jaksi nevrací. Byli sice zvyklí, že se občas některý z pekelníků na světě zdržel déle, ale protože si byli dobře vědomi, že čertovi je na zemi hůř než v pekle, nestarali se o něj a čekali, až se pokorně vrátí. Ovšem Hlupbub byl pryč už příliš dlouho, než aby nad tím mohli jednoduše mávnout rukou. Když se to dozvěděl pekelný kníže Lucifer, zamračil se znechuceně a zavrtěl hlavou, řkouc, že lidé jsou dnes rozmazlení a slabí jako kupka suchého listí, co ji každý vítr rozfouká, a že jsou zbabělí a nedokážou se vzepřít zlu, před kterým raději zavírají oči, omlouvají je a nechávají narůstat a ještě si nalhávají, že jsou dobráci a lidumilové, když provinilce šetří. Ano, docela se rozčílil, že s takovým přístupem bude na světě zločinců stále přibývat a peklo si s nimi bez dokonalých čertů neporadí, takže čím dál víc jich bude zůstat na zemi a jejich moc bude sílit.

Poté se Lucifer uklidnil a dodal, že je to ale především smůla pro lidi, protože oč později si uvědomí, že je třeba všechno špatné bez lítosti potírat, o to bolestnější bude jejich procitnutí později, až nepotrestaní lumpové natolik zesílí, že nebude kam jim ustupovat. Potom teprve prý lidé pochopí, že před zlem se nesmí couvnout ani o kousíček.

„Ale to už bude pozdě.“ – zachechtal se na závěr a řekl ještě, že se hrozně těší na dobu, kdy slušným lidem dojde trpělivost a nechají se nějakým šíleným vůdcem strhnout k boji proti lumpům, protože to se pak na zemi prý začnou dít věci, proti jakým je peklo rajskou zahradou – a všechno si lidé budou působit jen sami mezi sebou.